

The book cover features a dramatic, golden-hued landscape. In the foreground, a lone figure stands on a rocky outcrop, looking across a wide, reflective river. The background is dominated by massive, ancient stone statues carved into the cliffs, reminiscent of the Trojan War. A large, colorful hot air balloon is visible in the sky, and a bright sun or moon glows in the distance. The overall atmosphere is one of epic grandeur and mystery.

DAN
SIMMONS

ILION

ÍLION

Ilium

Copyright © 2003 by Dan Simmons

All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Petr Kotrle, 2005, 2022

Cover © DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

ISBN 978-80-277-2936-4 (pdf)

DAN
SIMMONS

ÍLION

F**B****S**

*Tento román je věnován Wabash College –
jejím lidem, jejímu profesorskému sboru a jejímu dědictví*

*Mezitím Mysl, zdroj potěchy malý,
ve své se vlastní štěstí vzdálí:
Mysl, ten Océán, kde stvoření každé
podobu svoji lehko najde;
tu pak duch překoná, v rozmachu tvoře,
vzdálené Světy, vzdálená Moře;
a ničí vše, co má za příčinu
Zelenou Myšlenku v zeleném Stínu.*

Andrew Marwell:
Zahrada

Loupeží krávy lze získat i tučné ovce, a cestou pokojnou trojnoží i spřežení ryzáků lze nabýt, jen lidská duše uloupit se nedá ni silou zajmout, cesty zpět pro ni není, jak přelétne ohradu zubů.

Achilleus v Homérově *Íliadě*,
zpěv devátý

Zatrpklé srdce, jež vyčkává a kouše

Kalibán v básni Roberta Browninga
Kalibán o Setebovi

Poděkování

Ačkoli jsem se při přípravách na napsání tohoto románu obrátil na mnoho překladů *Íliady*, chtěl bych poděkovat zejména následujícím překladatelům: Robertu Faglesovi, Richmondu Lattimorovi, Alexanderu Popemu, Georgi Chapmanovi, Robertu Fitzgeraldovi a Allenu Mandelbaumovi. Krása jejich překladu má mnoho podob a jejich talent je pro tohoto autora nepochopitelný.

Za doplňkovou poezii či imaginativní prózu související s *Íliadou*, které při vytváření této knihy pomohly, bych chtěl obzvláště poděkovat W. H. Audenovi, Robertu Browningovi, Robertu Gravesovi, Christopheru Loguovi, Robertu Lowellovi a Alfredu Lordu Tennysonovi.

Za výzkum a komentáře k *Íliadě* a Homérovi bych rád poděkoval Bernardu Knoxovi, Richmondu Lattimorovi, Malcolm A. Willcockovi, A. J. B. Waceovi, F. H. Stubbingsovi, C. Kerenyimu a členům homérovského *scholia*, jichž je příliš mnoho, než abych je všechny zmínil.

Za přínosné komentáře k Shakespearovi a Browningově básni „Kalibán o Setebovi“ jsem vděčný textům Harolda Blooma, W. H. Audena a editorům *Norton Anthology of English Literature*. Čtenáře, kteří mají zájem proniknout do Audenovy interpretace *Kalibána o Setebovi* a ostatních Kalibánových aspektů, bych chtěl odkázat na *Later Auden* od Edwarda Mendelsohna.

„Mahmudovo“ chápání Shakespearových sonetů vychází z velké části z úžasného *The Art of Shakespeare's Sonnets* Helen Vendlerové.

Mnoho poznámek „Orpha z Io“ k dílu Marcela Prousta bylo inspirováno prací Rogera Shattucka *Proust's Way: A Field Guide to In Search of Lost Time*.

Čtenářům, kteří by chtěli napodobit Mahmudovu nadšenou lásku k Shakespearovi, bych doporučil *Shakespeare: The Invention of Human* od Harolda Blooma, *Me and Shakespeare: Adventures with the Bard* od Hermana Golloba a *Shakespeare: A Life* od Parka Honana.

Za detailní mapy Marsu (před terraformací) jsem velice zavázán NASA, Jet Propulsion Laboratory a publikaci *Uncovering the Secrets of the Red Planet* vydané National Geographic Society a editované Paulem Raeburnem, s předmluvou a komentářem od Matta Golombecka. *Scientific American* mi byl bohatým zdrojem podrobností a poděkování si zaslouží články jako „Skrýlý oceán na Europě“ od Roberta T. Pappalarda, Jamese W. Heada a Ronalda Greeleyho (říjen 1999), „Kvantová teleportace“ od Antona Zeilingera (duben 2000) a „Jak postavit stroj času“ od Paula Daviese (září 2002).

Nakonec bych chtěl poděkovat Clee Richesonové za podrobnosti k tomu, jak si postavit domácí odlévací pec s dřevěnou kuplovnou.

Poznámka překladatele

Dan Simmons ve své „Poznámce autora“ nastiňuje potíže s volbou přepisu antických jmen do angličtiny a zdůvodňuje, že sice jako malý chlapec neměl problémy s tím, aby při jeho hrách s bratrem bojovali modrošedí vojákci z americké občanské války po boku zelených ze 2. světové, a že ani některým vynikajícím překladatelům Homéra nevadilo smíchat Jupitera s Areem, on se však rozhodl zachovat jistou konzistenci – prostě, někdy je třeba hrát jenom se zelenými. A vcelku tento svůj záměr dodržel, snad jen s výjimkou Grácií a Fúrií, které patří spíš do Říma, a proto jsem měl snahu nahradit je Charitkami a Erínyemi.

Vypořádat se s obdobným problémem, jaký měl autor, mi pomohl soupis postav a míst na konci posledního českého vydání *Íliady* v překladu Rudolfa Mertlíka (Odeon, 1980), od něhož jsem si vypůjčil i některé varianty slavných Homérových přívlastků. Pokud jsem určité jméno nenášel tam, sáhl jsem po klasickém díle Vojtěcha Zamarovského Bohové a hrdinové antických bájí. Snad jediná nekonzistence, jíž jsem se v tomto ohledu vědomě dopustil, je používání počestěného tvaru *Afrodíta*, přestože u jiných ženských postav jsem dal přednost malebnější řecké koncovce (Andromaché, Láodiké...); Afrodíta je přece jen poměrně zažitá.

Na rozdíl ode mne to měl autor snazší při svých citacích z děl Williama Shakespeara, neboť v tomto případě se samozřejmě volbou použitého překladu nemusel zabývat. U citátů z Bouře, Jindřicha IV., Jindřicha V. a Richarda II. jsem se přidržel Sládkových překladů, u pitvaného sonetu 116 jsem vyšel z překladu Františka Hrubína, který jsem si dovolil podle potřeby upravit. Pasáž z Proustova románu *Swanova láska* jsem si dovolil převzít z překladu Josefa Heyduka (SNKLU, 1964). Úryvek z Tennysonovy básně *Odysseus* je převzat z překladu Jaroslava Vrchlického.

Obrovský dík si zaslouží Richard Podaný, který se uvolil přeložit pasáže z básně *Caliban on Setebos* Roberta Browninga a *The Garden* Andrewa Marvella a ušetřil mi tak řadu bezesných nocí. Dále bych chtěl poděkovat autorovi za výpomoc s pochopením problematických pasáží, Stanislavě

Menšíkové za vyhledání českého překladu Tennysonova *Odyssea* a především své tetě Stanislavě Bártové za to, že byla v kteroukoli denní či noční dobu ochotna vyhledat mi a do telefonu nadiktovat příslušné pasáže ze souborného vydání Shakespearových děl, tak překvapivě špatně dostupných v okolních knihovnách.

Petr Kotrle

V Rožnově pod Radhoštěm, 28. 7. 2005

Ílijské pláně

Hněv.

O hněvu Achillea, syna Péleova, zabijáka soucit neznajícího, osudem k smrti předurčeného, nám zpívej, ó Múzo. Pěj o hněvu, jenž stál Achájce tolik dobrých mužů a tolik živých, statečných duší seslal do chmurného Hádu. A když budeš v tom, Múzo, zapěj o hněvu samotných bohů, tak nedůtklivých a mocných na svém novém Olympu, o hněvu postlídí, třebaže mrtví a ztracení jsou, a také o hněvu těch několika pozůstalých pravých lidí, byť do sebe zahleděnými a lichými se stali. A když už budeš zpívat, Múzo, zapěj také o hněvu těch hloubavých, inteligentních, vážných, ale člověku ne tak blízkých bytostí oddávajících se snění pod ledem Evropy, zmírajících v sirmém popelu Io a rodících se v chladných úžlabinách Ganymedu.

Ach, Múzo, a zazpívej o mně, o nebohém, proti své vůli znovuzrozeném Hockenberrym, ubohém zemřelém Thomasi Hockenberrym, doktoru filozofie, příteli zvaném Hockenbush, příteli, kteří se již dávno obrátili v prach na světě dávno opuštěném. O *mém* hněvu pěj, ó Múzo, ano, o mém *hněvu*, jakkoli malý a nicotný může být v porovnání se zlobou Achillea, zhouby bohů.

Když o tom tak přemýšlím, Múzo, o mně nezpívej nic. Já tě znám. Byl jsem s tebou spoután, *tvým* jsem byl sluhou, ó Múzo, ty děvko, jež nemáš sobě rovnou. Já ti nevěřím, Múzo. Ani trošičku.

Mám-li být bezděčným vypravěčem tohoto příběhu, mohu jej začít vyprávět, odkud chci. Rozhodl jsem se, že začnu tady.

Je den jako každý jiný za více než devět let od mého znovuzrození. Probudím se na ubikacích Scholií, ve společnosti rudého písku, modré oblohy a velkých kamenných tváří, Múza si mě zavolá k sobě, zabijáctví kerberidové mě očichají a pustí dál, expresním křišťálovým eskalátorem na východním úbočí se nechám vynést sedmadvacet výškových kilometrů na travnatý vrcholek Olympu. Poté, co se nahlásím v prázdné vile Múzy, do-

stanu instrukce od scholika, kterému končí služba, navléknu si morfovací výstroj a protinázovou zbroj, za opasek si zastrčím paralyzační obušek a potom kvitnu na večerní ílijské pláně.

Jestli jste si někdy zkusili představit obléhání Ília, tak jako jsem to já dělal profesionálně déle než dvacet let, musím vám říct, že na to vaše fantazie téměř určitě byla krátká. Moje byla. Skutečnost je mnohem úžasnější a strašlivější, než jak by nám ji vykreslil třebaš i slepý básník.

Především je tu město, Ílion, Troja, jedno z velkých opevněných polis starověkého světa – víc než tři kilometry od pláže, na níž právě stojím, ale i tak je vidím, krásné a dominantní ve své vyvýšené poloze, s vysokými zdmi nasvícenými tisícovkou pochodní a hranic, s věžemi ne tak nedohledně vysokými, jak by nás o tom chtěl přesvědčit Marlowe, ale i tak úžasnými – vysokými, zaoblenými, nezvyklými, impozantními.

A jsou tu Achájci a Danaové a další útočníci – vlastně ještě ne „Řekové“, neboť tento národ vznikne až za více než dva tisíce let, ale já jim tak stejně budu říkat – roztažení na dlouhých kilometrech pobřeží. Když jsem učil *Íliadu*, říkal jsem svým studentům, že trojská válka byla navzdory veškeré homérovské velkoleposti ve skutečnosti nejspíš drobným konfliktem – několik tisíc řeckých bojovníků proti několika tisícům Trojanů. I ti nejlépe informovaní členové *scholia* – skupiny odborníků na *Íliadu* s původem téměř před dvěma milénii – odhadovali na základě básně, že Achájců a dalších řeckých bojovníků, táborem rozložených u svých černých lodí podél pobřeží, nemohlo být víc než 50 000.

Mýlili se. Dnešní odhady ukazují, že útočících Řeků je více než 250 000 a přibližně poloviční počet je Trojanů a jejich spojenců. Do této bitvy zřejmě přispěchal každý hrdinný bojovník z řeckých ostrovů – neboť bitva znamenala kořist – a přivezl si s sebou své vojáky, spojence, sluhy, otroky a konkubíny.

Vizuální dojem je ohromující: kilometry a kilometry osvětlených stanů, táborových ohňů, palisád ze zašpičatělých kůlů, kilometry zákopů vyhloubených v tvrdé zemi nad plážemi – nikoli k tomu, aby se v nich vojáci ukrývali a choulili, ale jako zastrašovací prostředek pro trojskou jízdu – a všechny tyto kilometry stanů a lidí ozařují a na vyleštěných kopích a lesklých štítech se blyští tisíce jasně hořících hranic, ohňů k přípravě jídla a ohňů stravujících mrtvé.

Ohně stravující mrtvé.

V posledních několika týdnech se řeckými řadami šíří smrtonosná nákaza. Nejdřív zabila osly a psy, potom sklátila tady vojáka, tady sluhu, až najednou v uplynulých deseti dnech přerostla v epidemii a zabila víc achájských a danajských hrdinů než obránci Ília za několik měsíců. Mám podezření, že se jedná o tyfus. Řekové jsou přesvědčeni, že je to Apollónův hněv.

Viděl jsem Apollóna z dálky – na Olympu i tady – a musím říct, že je to velice nepříjemný chlapík. Apollón je bůh lučištníků, pán stříbrného luku, „ten, který zasahuje z dálky,“ a byť je bohem léčení, je také bohem nemoci. Víc než to, je v této bitvě hlavním božským spojencem Trojanů, a kdyby mohl prosadit svou, Achájeci by byli smeteni. Ať tato tyfová nákaza vzešla z řek zamořených mrtvými těly a jiných zdejších zdrojů znečištěné vody, nebo z Apollónova stříbrného luku, Řekové si právem myslí, že jim bůh nic dobrého nepřeje.

V tuto chvíli se achájsťáci „velmoži a králové“ – a každý z těchto řeckých hrdinů je ve své provincii a ve svých očích králem nebo velmožem – scházejí na veřejném shromaždišti poblíž Agamemnónova stanu, aby rozhodli, jaké kroky podniknout pro ukončení této epidemie. Jdu tam pomalu, skoro zdráhavě, třebaže po více než devíti letech čekání bych právě dnes večer měl zažít nejúžasnější okamžik za celou dobu, co tuto válku pozoruji. Dnes večer Homérova *Ílias* skutečně začne.

Jistě, byl jsem svědkem mnoha momentů z Homérovy básně, které byly poeticky posunuty v čase, jako je takzvaný Výčet loďstva, uspořádání a soupis všech řeckých sil, který je v *Íliadě* součástí druhého zpěvu, ale já jsem viděl, jak k němu došlo před více než devíti lety při vyhlášení této válečné výpravy v Aulidě, v úžině mezi Euboiou a řeckou pevninou. Nebo *Epipoleis*, Agamemnónova přehlídka vojska, která se nachází ve čtvrtém zpěvu Homérova eposu, ale já jsem viděl, jak se odehrála krátce poté, co vojska přistála tady nedaleko Ília. Po této události následovalo to, co jsem vyučoval jako *Teichoskopiu* neboli „Pohled z hradby“, kdy Helena identifikuje Priamovi a dalším trojským vůdcům různé achájské hrdiny. *Teichoskopia* se objevuje ve třetím zpěvu básně, ale ve skutečném vývoji událostí k ní došlo krátce po přistání a *Epipoleis*.

Pokud tady dochází ke skutečnému vývoji událostí.

Dnes večer každopádně dojde ke shromáždění u Agamemnónova stanu a ke konfrontaci mezi Agamemnónem a Achilleem. To je místo, kde *Ílias* začíná, a já bych na ně měl soustředit veškerou svou energii a PROFE-

sionální um, ale ve skutečnosti na to prdím. Jen ať se na sebe vytahují. Ať se vztekají. Ať Achilleus sáhne po meči – no dobře, přiznávám, že to bych vidět chtěl. Skutečně se objeví Athéna, aby ho zadržela, nebo je to jenom metafora pro to, jak se v Achilleovi probudí zdravý rozum? Čekal jsem celý život, abych na takovou otázku odpověděl, a odpověď je vzdálená jenom několik minut, ale, kupodivu a nezvratně, já... na... to... prdím.

Devět let bolestného znovuzrození, pomalého navracení paměti, neustálých válek a soustavného hrdinského pózování, nemluvě o mém zotročení ze strany bohů a Múzy, si vybralo svou daň. Momentálně by mi vůbec nevadilo, kdyby se objevil B-52 a shodil na Řeky i Trojany atomovou bombu. Ať jdou do prdele všichni tihle hrdinové i s dřevěnými vozy, na kterých jezdí.

Přesto se dál vleču k Agamemnónovu stanu. Je to moje práce. Když se toho nezúčastním jako pozorovatel a nepodám zprávu Múze, nebude to pro mne znamenat ztrátu definitivy. Bohové ze mě nadělají kousíčky kostí a prachovou DNA, z nichž mě obnoví, a, jak se říká, šmytec.

Ardické kopce, vila Ardis

Daeman se faxem přenesl do blízkosti Adina domova a tupě zamrkal do rudého slunce na obzoru. Obloha byla bez mráčku. Zapadající slunce hořelo mezi vysokými stromy na linii hřebene a rozzařovalo prstenec P a prstenec R rotující na kobaltové obloze. Daeman byl dezorientovaný, protože tady byl večer, přitom ještě před několika sekundami, než odfaxoval z Tobiho večírku při příležitosti druhé dvacítky v Ulanbatu, bylo ráno. Nenavštívil Adin domov už několik let a s výjimkou přátel, které vídal pravidelně – Sedmana v Paříži, Ono v Bellinbadu, Ristir u ní doma na chomských útesech a několika dalších – neměl nikdy tušení, na kterém kontinentu nebo ve kterém časovém pásmu se ocitne. Jenže Daeman neznal ani jména a polohu kontinentů, natož aby měl pojem o geografii nebo časových zónách, a tak mu vlastní absolutní neznalost nijak nevadila.

Přesto to bylo matoucí. Ztratil den, nebo den získal? Vzduch tu každopádně voněl jinak – vlhčeji, sytěji, divočeji.

Daeman se rozhlédl. Stál uprostřed typického pavilonu faxového uzlu – obvyklého kruhu z permbetonu se zdobenými železnými sloupky korunovanými pergolou ze žlutého křišťálu a sloupem poblíž středu kruhu, nescoucím nutné kódové označení, které neuměl přečíst.

Žádnou jinou stavbu v údolí vidět nebylo, jenom trávu, stromy, říčku v dálce a pomalu rotující prstence, které se nahoře křížily jako konstrukce nějakého obrovského, pomalého setrvačnicku.

Byl teplý večer, vlhčí než v Ulanbatu, a faxový pavilon stál uprostřed travnaté louky obklopené nízkými pahorky. Necelých deset metrů za kruhovým pavilonem stál starý, jednokolový otevřený kariol pro dvě osoby. Nad koutkem pro kočího se vznášel stejně staříčkový služebník a mezi dřevěnými ojemí stál jediný voynix. Od Daemanovy poslední návštěvy vily Ardis uplynulo již více než deset let, ale teď se mu všechno to barbarské nepohodlí vybavilo. Bylo absurdní nemít dům přímo na faxovém uzlu.

„Daeman *Uhr?*“ zeptal se služebník, i když určitě věděl, o koho se jedná.

Daeman zabručel a natáhl ruku s otlučeným příručním kufrem. Maličkový sluha přiletěl blíž, vzal zavazadlo do polstrovaných chytáků a uložil je do plátěného zavazadlového prostoru. Daeman si nastoupil. „Budeme čekat na ostatní?“

„Vy jste poslední host,“ odpověděl služebník. Bzučivě přelétl do svého půlkulového výklenku a vydal mlaskavý příkaz; voynix si zapojil oje a rozběhl se k zapadajícímu slunci. Jeho rezivé botky a kolo kariolu zvedaly ze šterkové cesty nepatrně prachu. Daeman se pohodlně opřel do zelené kůže, položil si obě ruce na vycházkovou hůl a vychutnával si jízdu.

Nepřijel Adu navštívit, ale svést. To byla činnost, kterou se zabýval – svádění mladých žen. Pak ještě sbíral motýly. Skutečnost, že Adě bylo kolem pětadvaceti a on se blížil ke konci druhé dvacítky, pro něho nic neznamenala. Ani to, že Ada byla jeho sestřenice. Tabu incestu již dávno odnesl čas. Pojem „genetický drift“ Daemanovi nic neříkal, a i kdyby ano, věřil by, že nápravna si s ním poradí. Nápravna si poradila se vším.

Před deseti lety byl Daeman na návštěvě vily Ardis v roli bratrance – a snažil se vyloženě z nudy svést jinou Adinu sestřenici, Virginii, přitažlivou asi jako voynix – když poprvé uviděl Adu nahou. Hledal zimní zahradu, kde se měla podávat snídaně, a v jedné z nekonečných chodeb vily Ardis minul Adin pokoj. Dveře byly pootevřené a ve vysokém, křivém zrcadle bylo vidět Adu, jak se, předěná jen lehce znuřeným výrazem – Ada byla mnohé, ale přehnaně čistotná ne, jak zjistil – umývá pomocí houby a umývadla. Odraz té mladé ženy, teprve se vylupující z kukly dívky, Daemana fascinoval, tohoto dospělého muže, tenkrát jen o málo staršího, než byla Ada nyní.

Již tenkrát, když její boky, stehna a ňadra s poupaty bradavek ještě měly dětskou buclatost, to byla podívaná, kvůli níž stálo za to se zastavit a obdivovat. Bledá – její kůže setrvala hebká a pergamenová bez ohledu na to, jak dlouho zůstávala venku – šedooká Ada, s malinovými rty a černými vlasy, byla snem amatérského erotika. Móda si tenkrát žádala, aby si ženy holily podpaží, ale mladá Ada ani – jak Daeman upřímně doufal – její dospělá verze tomu nevěnovala víc pozornosti než jiným módním trendům. To, co Daeman tenkrát viděl, nehybné ve vysokém zrcadle (a nyní přišpendlené a vystavené na podložce své paměti) bylo ještě dívčí, ale již smyslné tělo, plná bledá ňadra, krémová pleť, bystré oči, bledost zdůrazněná čtyřmi černými tahy – klikatým otazníkem vlasů, které ne-

chávala nedbale zvednuté hřebínkem, pokud nedováděla, což bylo většinou, dvěma čárkami v podpaží a dokonale černým vykřičníkem – ještě nevyzrálým v deltu – sbíhajícím do stínů mezi stehny.

Daeman se na kočáře usmál. Neměl ponětí, proč ho Ada po všech těch letech pozvala na oslavu těchto narozenin – ani cíl dvacítky se vlastně slaví – ale věřil, že tu mladou ženu svede, než odfaxuje zpátky do svého reálného světa večírků, dlouhých návštěv a nezávazných pletek s požívačnějšími ženami.

Voynix klusal lehce a táhl kariol za sebou. Bylo slyšet jen šustění šterku pod botkami a tiché bzučení starých setrvačnicků v těle kočáru. Přes údolí se kradly stíny, ale úzká cesta zdolala hřeben, zachytila poslední kousek slunce – rozpůleného dalším hřebenem na západě – a potom sestoupila do širšího údolí, kde se po obou stranách táhla pole s nějakými nízkými plodinami. Služebníci, kteří poletovali nad polem a ošetřovali je, Daemantovi připadali jako levitující kriketové míče.

Cesta se stočila na jih – pro Daemana doleva – po krytém dřevěném mostě překonala řeku, potom začala ostrými zatáčkami stoupat do strmého kopce a vnořila se do starého lesa. Daeman si mlhavě vzpomínal, jak v tom starém lese před deseti lety lovil motýly. Bylo to poté, co zahlédl nahou Adu v zrcadle. Vzpomněl si na vzrušení, když se mu blízko vodopádu podařilo získat vzácnou odrůdu černopláštěníka, ale i tato vzpomínka se mísila se vzrušením z pohledu na dívčino bledé tělo a černé chloupky. Vybavil si pohled Adina odrazu, když ta bledá tvář vzhledla od své očisty – lhostejný, ani potěšený, ani rozčilený, necudný, ale nikoli nestoudný, neurčitě odměřený. Prohlížel si Daemana, znehybnělého chtičem na chodbě, hodně podobně, jako Daeman zkoumal zajatého černopláštěníka.

Kariol se blížil k vile Ardis. Pod věkovitými duby, jilmu a jasany byla již tma, ale kolem cesty stály žluté lucerny a hlouběji ve hvozdu bylo možno zahlédnout barevné lampiony, které možná vyznačovaly pěšiny.

Voynix vyšel z lesa a před Daemanem se otevřel večerní pohled. Na kopci zářila vila Ardis. Od ní se všemi směry vinuly šterkové pěšiny a cesty. Dlouhý trávník se táhl od vily půl kilometru dolů, než jej přehradil další les. Dál byla řeka, ještě zářící; odrážela umírající světlo oblohy. A mezerou mezi pahorky na jihozápadě bylo vidět další lesnaté kopce – černé, bez světla – a pak ještě další kopce za nimi, až černé hřebeny splynuly s temnými mračky na obzoru.

Daeman se zachvěl. Až nyní si uvědomil, že Adin dům je na tom kontinentu, na kterém se nachází, někde blízko dinosauřích pralesů. Vzpomněl si, jak byl při minulé návštěvě vyděšený, i když ho Virginia, Vanessa a ostatní uklidňovali, že v okruhu osmi set kilometrů žádní nebezpeční dinosauři nejsou. Všichni ho upokojovali – až na patnáctiletou Adu, která se na něho jenom podívala tím svým chladně uvažujícím, lehce pobaveným pohledem, který byl jejím obvyklým výrazem, jak brzy zjistil. Aby se tenkrát šel projít ven, potřeboval motýly. Teď bude potřebovat víc. Věděl sice, že když jsou kolem služebníci a voynixové, žádné nebezpečí nehrozí, ale nijak netoužil nechat se sežrat vyhynulým plazem a probudit se v nápravně se vzpomínkou na tu pohanu.

Obrovský jilm na svahu pod vilou Ardis byl ověšen desítkami lampiónů; kruhovou příjezdovou cestu a cestičky od domu k zahradě lemovaly pochodně. Kolem živých plotů na příjezdu a při okraji temných hvozdů stáli hlídací voynixové. Daeman si všiml, že nedaleko jilmu je nachystán dlouhý stůl – kolem celého dějiště oslavy blikaly pochodně – a že několik hostů se již schází k večeři. S obvyklým náznakem potěšeného snobství si také všiml, že většina přítomných mužů si stále obléká šedobílé řízy, burnusy a večerní kombinézy v barvách země, což byl styl, který ve významnějších společenských kruzích, v nichž se Daeman pohyboval, vyšel z módy již před několika měsíci.

Voynix došel po kruhové příjezdové cestě k hlavním dveřím vily Ardis, zastavil v kuželu žlutého světla, které se z nich linulo, a spustil oje kariolu tak lehce, že Daeman neucítil ani slabý náraz. Zatímco Daeman vystupoval, služebník obletěl vůz, aby mu přinesl zavazadlo. Daeman byl rád, že cítí pod nohama zemi. Po faxování, které ten den absolvoval, se mu pořádku točila hlava.

Ada se vyhrnula ze dveří a seběhla ze schodů, aby ho přivítala. Daeman se zastavil a hloupě se usmál. Ada nebyla jenom krásnější, než si pamatoval; byla krásnější, než by si kdy dokázal představit.

Ílijské pláně

U Agamemnónova stanu se shromažďují řeční velitelé. Je tam také dav čumilů. Hádka mezi Agamemnónem a Achilleem již nabírá obrátky.

Měl bych se zmínit, že jsem mezitím vmorfoval do podoby Biánta – nikoli pylského velitele téhož jména z Nestorových řad, ale velitele sloužícího Menestheovi. Tento ubohý Athéňan momentálně trpí tyfem, a třebaže přežije a ve třináctém zpěvu se zapojí do boje, prakticky neopouští stan, který je daleko na pobřeží. Jako velitel má Biás dost vysokou hodnost, aby mu kopiníci a zvědaví okolostojící ustoupili, čímž se dostanu až ke středovému kruhu. Ale nikdo nečeká, že v nastávající debatě Biás promluví.

Zmeškal jsem většinu dramatu, kdy Kalchás, syn Thestorův a „daleko nejlepší z věstců“ sdělil Achájcům pravý důvod Apollónova hněvu. Jiný velitel, který tam stál, mi řekl, že Kalchás požádal o imunitu, než promluví – chtěl, aby ho Achilleus ochránil, pokud by se shromážděnému davu nelíbilo, co řekne. Achilleus souhlasil. Nato Kalchás zúčastněným řekl, co zpola tušili: že Chrysés, Apollónův kněz, poprosil, aby mu byla navrácena zajatá dcera, a Agamemnónovo odmítnutí boha rozlítlo.

Agamemnóna Kalchantův výklad rozčlil. „Sral z toho kozí bobky,“ zašeptal velitel se smíchem provoněným vínem.

Tento velitel, jestli se nemýlím, se jmenuje Oros a za několik týdnů ho zabije Hektor, až trojský hrdina začne Achájce masakrovat ve velkém.

Od Óra se dozvím, že Agamemnón se před několika minutami uvolil navrátit otrokyni, Chryseovnu – „Cením si jí výš a mám ji raději než Klytaimnéstru, vlastní manželku,“ křičel Agamemnón, syn Atreův – jenže poté král požádal o kompenzaci v podobě stejně krásné zajatkyně. Podle Óra, který je úplně namol, Achilleus zaburácel: „Počkej chvílku, Agamemnóne, nejlakotnější ze všech živých,“ a poukázal na to, že Argejci (další jméno pro Achájce a Danaje, čert vem ty pitomé Řeky s tolika jmény) teď svému vůdci nemohou vydat víc kořisti. Zabiják Achilleus slíbil, že Agamemnón svou dívku dostane, pokud se bitva znovu vyvine v jejich

prospěch. Vyzval Agamemnóna, aby prozatím Chryseovnu vrátil otci a zavřel hubu.

„A v tu chvíli pan Agamemnón, syn Átreův, začal srát kozy vcelku,“ rozesměje se Oros. Mluví tak nahlas, že se několik velitelů k nám otočí a zpraží nás pohledem.

Přikývnu a podívám se do vnitřních kruhů. Agamemnón je v centru dění, jako vždy. Átreův syn vypadá každým coulem jako nejvyšší velitel – vysoký, vousy stočené do klasických prstýnků, čelo poloboha a bodavé oči, naolejované svaly, na sobě nejlepší oděv a výstroj. Přímo naproti němu, ve volném středu kruhu, stojí Achilleus. Silnější, mladší, dokonce ještě krásnější než Agamemnón, Achilleus se téměř nedá popsat. Když jsem ho poprvé spatřil při Výčtu loďstva před více než devíti lety, pomyslel jsem si, že Achilleus musí být nejbožštější ze všech, kteří mezi těmito božskými lidmi chodí, tak impozantní byl po stránce fyzické a velitelské. Později jsem přišel na to, že přes všechnu svou krásu a sílu je Achilleus poměrně hloupý – něco jako nekonečně hezčí Arnold Schwarzenegger.

Kolem tohoto vnitřního kruhu jsou hrdinové, o nichž jsem ve svém druhém životě desítky let učil. Nezklamou, když se s nimi člověk setká osobně. Blízko Agamemnóna je, ale viditelně mu v právě zuřícím sporu nestraní, Odysseus – o dobrou hlavu menší než Agamemnón, ale širší v plecích a v ramenou.

Pohybuje se mezi řeckými velmoži jako beran mezi ovce, inteligence a mazanost mu číší z očí, má ji vyrytou do vrásek na tváři, která něco pamatuje. Ještě nikdy jsem s ním nemluvil, ale těším se, že to udělám, než tahle válka skončí a on se vydá na svou pouť.

Po Agamemnónově pravici je jeho mladší bratr Meneláos, Helenin manžel. Potěšilo by mě, kdybych dostal dolar pokaždé, kdykoli jsem zaslechl někoho z Achájců zabrblat, že kdyby byl Meneláos lepší milenec – „měl většího ptáka“, jak to před třemi lety na doslech ode mne nevybíravě formuloval Diomédes před jedním přítelem – Helena by neutekla s Paridem do Ília a hrdinové řeckých ostrovů by nemuseli promarnit posledních devět let tímto prokletým obléháním. Nalevo od Agamemnóna je Orestes – nikoli rozmazlený Agamemnónův syn, ponechaný doma, který jednou pomstí otcovu vraždu a vyslouží si vlastní hru, ale jen oddaný nosič kopí se stejným jménem, jež zabije Hektor při příští velké ofenzivě Trojanů.

Za králem Agamemnónem stojí Eurybatés, Agamemnónův hlasatel – neplést s Eurabytem, který dělá hlasatele Odysseovi. Vedla Eurybata stojí

Ptolemaiův syn Eurymedón, pohledný mladík, který dělá Agamemnónovi vozataje – neplést s mnohem méně pohledným Euramedónem, který dělá vozataje Nestorovi. (Přiznávám, že občas bych vyměnil všechna ta skvostná patronymika za několik obyčejných příjmení.)

Rovněž v Agamemnónově polovině kruhu jsou velký Aiás a malý Aiás, velitelé vojsk ze Salámy a Lokridy. Tyto dva si kromě jména nesplete nikdo, protože velký Aiás vypadá jako bílý linebacker z NFL, zatímco malý Aiás vypadá jako kapsář. Euryalos, třetí v hierarchii argolidských bojovníků, stojí vedle svého šéfa Sthenela, muže, který si tak strašně šlape na jazyk, že není schopen vyslovit vlastní jméno. Je zde rovněž Agamemnónův přítel a nejvyšší velitel argolidských bojovníků, upřímný Diomédés. Dnes večer nevypadá zrovna naladěně; ruce má založené a zamračeně hledí do země. Starý Nestor – „zvučný hlas z Pylu“ – stojí v blízkosti dělicího bodu vnitřního kruhu a, jak Agamemnón a Achilleus stupňují svůj hněv a vzájemné urážky, tváří se ještě sklíčeněji než Diomédés.

Jestli se všechno bude vyvíjet podle Homérovy verze, Nestor za několik minut přednese svou slavnou řeč, v níž se marně pokusí přimět Agamemnóna i rozzuřeného Achillea k tomu, aby se usmířili, než svým hněvem poslouží Trojanům, a já se přiznám, že Nestorovu řeč slyšet chci, i kdyby jenom pro zmínku o dávné válce s kentaury. Kentauri mě vždycky zajímali a podle Homéra se Nestor zmínil o nich a válce s nimi věčným tónem; kentauri jsou jedním z pouhých dvou mytických zvířat, jež jsou v Íliadě zmíněna, přičemž to druhé je chiméra. Těším se na jeho zmínku o kentaurech, ale snažím se stát tak, aby mě Nestor neviděl, protože identita, do níž jsem vmorfoval – Biás – patří ke starcovým podřízeným a já se nechci nechat zatáhnout do rozhovoru. Momentálně je taková obava zbytečná – pozornost Nestora a všech ostatních se soustředí na výměnu drsných slov a plivanců mezi Agamemnónem a Achilleem.

Poblíž Nestora stojí a viditelně se nepřidávají na stranu žádného z vůdců Menestheus (kterého za několik týdnů zabije Paris, jestli se události budou vyvíjet podle Homéra), Eumélos (vůdce Thessalců z Fer), Polyxeinos (spoluvelitel Epejců), Polyxeinův přítel Thalpios, Thoás (velitel Aitolů), Leonteus a Polypoités ve svém typicky argiském oděvu, také Macháón a jeho bratr Podaleirios, mezi nimiž stojí různí thessalští nižší velitelé, Odysseův drahý druh Leukos (předurčený k tomu, aby ho za několik dnů zabil Antifos) a další, které jsem se za ta léta naučil poznávat nejen na pohled a podle hlasu, ale také podle charakteristických způsobů, jak bojují,

chvástají se a obětují bohům. Jestli jsem se o tom zatím nezmínil, staří Řekové, kteří jsou zde shromážděni, nedělají nic polovičatě – všechno se dělá na hranici schopností, každý výkon provází to, co jeden učenec z dvacátého století nazval „maximální riziko nezdaru“.

Naproti Agamemnónovi a po pravici Achillea je Patroklos, zabijákův nejvěrnější druh, jehož smrti Hektorovou rukou je souzeno stát se příčinou skutečného hněvu Achilleova a největšího masakru v dějinách válčnictví – jakož i Tlépolemos, krásný syn mýtického hrdiny Hérakla, který po zabití otcova strýce uprchl z domova a brzy padne rukou Sarpédonovou. Mezi Tlépolemem a Patroklem stojí starý Foinix (Achilleův drahý přítel a bývalý vychovatel) a něco šeptá Orsilochovi, synu Diokleovu, jež už brzy zabije Aineiás. Po levici rozzuřeného Achillea je Ídomeneus, zabijákův mnohem bližší druh, než jsem na základě básně tušil.

Hrdinů ve vnitřním kruhu je samozřejmě víc, stejně jako jich nesčetně víc stojí v davu za mnou, ale představu máte. Nikdo není bezejmenný, v Homérově epické básni ani tady ve všední realitě ílijských plání. Každý muž s sebou neustále nosí jméno svého otce, svou historii, svou zem, své manželky, děti a majetek, ve všech střetech bojových i řečnických. Je toho dost, aby to obyčejného badatele unavilo.

„Tak je to, Achillee, podobný bohům. Podvádíš v kostkách, podvádíš v boji, podvádíš se ženami – a teď se snažíš podvést mě!“ rozkřikne se Agamemnón. „Ale to se ti nepodaří! Mě takovým způsobem neobejdeš. Ty máš otrokyni Bríseovnu, nejkrásnější z našich zajatkyň, stejně krásnou jako moje Chryseovna. Jenže ty si chceš svou kořist udržet a já mám skončit s holýma rukama! Na to zapomeň! To raději přenechám velení vojska tady Aiantovi... nebo Ídomeneovi... nebo támhle lživému Odysseovi... nebo tobě, Achillee... *tobě*... než bych se nechal tak napálit.“

„Tak to udělej,“ usklíbne se Achilleus. „Je na čase, aby to tady dostalo pořádného vůdce.“

Agamemnónův obličej znachoví. „Dobře tedy. Stáhněte na moře jednu černou loď, vyberte do ní veslaře a naplňte ji oběťmi bohům... vezměte Chryseovnu, jestli si troufnete... ale ty oběti budeš muset vykonat ty, Achillee, zhoubo mužů. Ale pamatuj si, že si vyberu jinou odměnu náhradou, a tou odměnou bude tvá překrásná Bríseovna.“

Achilleovu pohlednou tvář zkříví hněv. „Taková hanebnost! Jak jsi obrněný svou hanebností, vychytralý ve své lakotě, zbabělče s psím ksichtem!“

Agamemnón postoupí o krok k sokovi, upustí žezlo a položí ruku na svůj meč.

Achilleus za ním nezůstane v ničem pozadu a sevře jílec vlastního meče. „Trojané nám nikdy neudělali nic špatného, Agamemnóne, na rozdíl od tebe. To, co nás přivedlo k těmto břehům, nebyl ten trojský kopíník, ale tvoje hamižnost – bojujeme pro tebe, nestydatče, jaký nemá sobě rovného. Jsme tady s tebou, abychom na Trojanech vybojovali zpět tvou čest, tvou a tvého bratra Meneláa, muže, který si ani neumí udržet ženu v ložnici...“

Teď vystoupí Meneláos a sevře *svojí* meč. Velitelé a jejich muži se stahují k tomu nebo onomu vůdci, takže kruh se rozpadne, změní se ve tři tábory – těch, kteří budou bojovat za Agamemnóna, těch, kteří budou bojovat za Achillea a těch kolem Odyssea a Nestora, kteří vypadají dost znechuceně na to, aby je zabili oba.

„Moji muži a já odcházíme,“ křikne Achilleus. „Zpět do Fthíe. Je lepší se utopit v prázdné lodi, která se poražená vrací domů, než zůstat tady a ztratit čest doléváním Agamemnónova poháru a rozhojňováním Agamemnónovy kořisti.“

„Výborně, jen si běž!“ křikne Agamemnón. „Určitě, *zběhni*. Nikdy bych se tě neprosil, abys zůstal a bojoval za mě. Jsi skvělý voják, Achillee, ale co z toho? To je dar od bohů a ty s ním nemáš nic společného. Miluješ boj, krev a vraždění svých nepřátel, tak si vezmi ty své podlézavé Myrmidony a běž!“ Agamemnón si odplivne.

Achilleus se prakticky třese vzteky. Je vidět, že je rozpolcený mezi chutí otočit se na patě, vzít své muže a navždy Ílion opustit, a obrovskou touhou vytáhnout meč a vykuchat Agamemnóna jako obětní ovci.

„Ale jedno si pamatuj, Achillee,“ pokračuje Agamemnón a jeho křik poklesne v hrozivý šepot, který slyší všechny ty stovky shromážděných mužů, „ať odjedeš nebo zůstaneš, já se své Chrýseovny vzdám, protože *bůh*, Apollón na tom trvá, ale vezmu si místo ní tvou Bríseovnu a každý muž, co jich tu je, se dozví, o kolik větší muž je Agamemnón než mrzutý cucák Achilleus!“

V tu chvíli se Achilleus přestane ovládat a doopravdy sáhne po meči. A tady by *Ílias* byla skončila – smrtí Agamemnóna, Achillea nebo obou – Achájeci by odpluli domů, Hektor by se dožil spokojeného stáří, Ílion by zůstal stát tisíc let a možná by slávou soupeřil s Římem, ale v tom okamžiku se za Achileem zjevjí bohyně Athéna.

Vidím ji. Achilleus se prudce otočí, s tváří zkřivenou, a zjevně ji spatří taky. Nikdo jiný ne. Nechápu tuhle zneviditelnovací techniku, ale funguje, když ji používám já, a bohům taky.

Ne, uvědomím si vzápětí, tady nejde jen o neviditelnost. Bohové opět zastavili čas. Dělalí to s oblibou, když si chtějí promluvit se svým oblíbencem, aniž by je slyšeli ostatní, ale viděl jsem to jen několikrát. Agamemnón má otevřená ústa – vidím plivanec znehybněný ve vzduchu – ale není slyšet žádný zvuk, čelisti ani svaly se nehnou, temné oči nemrknou. A stejně je to se všemi muži v kruhu: nehybní, zahloubaní či zmatení, strnulí. Na obloze visí bez hnutí mořský pták v letu. Vlny se zvedají, ale netřítí se o břeh. Vzduch je hustý jako sirup a my všichni jsme znehybnělí jako hmyz v jantaru. Jediné, co se v tomto zastaveném vesmíru hýbe, je Pallas Athéna, Achilleus a – i když se to projevuje jen tím, že se nakláním dopředu, abych lépe slyšel – já.

Achilleus má stále ruku na jílci svého meče – zpola vytaženého z krásně zpracované pochvy – ale Athéna ho chytila za dlouhé vlasy a fyzicky ho otočila k sobě a on se teď neodvažuje meč vytasit. Kdyby to udělal, vyzval by na souboj samotnou bohyni.

Achilleovi však vzplanou oči – víc šílené než přičetné – a vykřikne do zhoustlého, sirupovitého ticha, které tato zastavení času provází: „Proč! U všech Erýnií, proč teď! Proč jsi za mnou přišla, bohyně, dcero Diova? Přišla ses podívat, jak mě Agamemnón poníží?“

„Ustup!“ řekne Athéna.

Jestli jste boha nebo bohyni nikdy neviděli, můžu vám říct jen to, že jsou nadživotní – doslova, protože Athéna musí mít dobré dva metry deset – a krásnější než jakýkoli smrtelník. Předpokládám, že je to dílo jejich nanotechnologií a laboratoří na rekombinaci DNA. Athéna v sobě spojuje vlastnosti ženské krásy, božské schopnosti velet a ryzí moci, o jejichž existenci jsem neměl ani tušení, než jsem se vrátil do života ve stínu Olympu.

Bohyně nechává ruku v Achilleových vlasech, zaklání mu hlavu dozadu a nutí ho odvrátit se od znehybnělého Agamemnóna a jeho nohsledů.

„Nikdy se nepodvolím!“ vykřikne Achilleus. I v tomto ztuhlém vzduchu, který všechny zvuky zpomaluje a tlumí, je zabijákův hlas silný. „Ten vepř, který si myslí, že je král, zaplatí za svou zpupnost životem!“

„Ustup!“ řekne Athéna podruhé. „Héra, bohyně bělostných paží, mě poslala z nebe na zem, abych zastavila tvůj hněv. *Ustup.*“

Vidím, jak se do Achilleových šílených očí vkrade náznak zaváhání. Héra, Diova manželka, je nejsilnějším spojencem Achájců na Olympu a od časů jeho zvláštního dětství je Achilleovou ochránkyní.

„Teď *hmed* ten souboj ukončí,“ nařídí Athéna. „Sundej ruku z meče, Achillee. Proklej Agamemnóna, jestli musíš, ale nezabíjej ho. Udělej, co ti poručíme, a já ti dám slib – vím, že je to pravda, Achillee, stejně jako vidím tvůj osud a znám budoucnost všech smrtelníků – poslechni nás dnes a jednoho dne se ti za tuto urážku dostane třikrát tolik nádherných darů. Odmítni a ještě tuto hodinu zemřeš. Poslechni nás obě – Héru i mne – a přijmi svou odměnu.“

Achilleus se usklíbne a vytrhne se bohyni. Tváří se nevrle, ale meč zasune. Pozorovat Athénu a Achillea je jako pozorovat dvě živé bytosti v poli soch. „Nemohu se vzpírat vám oběma, bohyně,“ řekne Achilleus. „Člověk udělá lépe, když se podrobí vůli bohů, i když mu srdce puká hněvem. Ale je pak jediné spravedlivé, aby bohové vyslyšeli modlitby takového člověka.“

Athéně se na tváři mihne nepatrný úsměv.

V dalším okamžiku zmizí – kvitne zpátky na Olymp – a čas začne znovu plynout.

Agamemnón končí svou řeč.

Achilleus, s mečem v pochvě, vstoupí do prázdného kruhu. „Ty nality měchu vína!“ zvolá zabiják. „S očima psa a srdcem jelena. Ty ‚vůdčce‘, který jsi nás nikdy nevedl do bitvy ani jsi s nejlepšími z Achájců nechystal léčku – ty, kdo nemáš odvalu vyplnit Ílion, a tak si musíš kořist opatřovat ve stanech svého vojska – ty ‚králi‘, který vládneš jenom těm nejbezpečnějším z nás, toto ti slibuji, tuto velkou přísahu dnes skládám...“

Stovky mužů kolem mne se nadechnou téměř jako jeden. Tento slib kletby je šokuje víc, než kdyby Achilleus Agamemnóna jednoduše podřízl jako psa.

„Přísahám, že přijde den, kdy všichni achájsí synové, všechny tvé armády zde shromážděné, velice zatouží po Achilleovi,“ vykřikne zabiják tak mocným hlasem, že přeruší i hry v kostky sto metrů daleko ve stanovém městě. „Tvoje duše bude trpět, Átreově, ale nic, co uděláš, nic tě nezachrání, až vás Hektor, zhouba mužů, bude kosit jako pšenici. Až přijde ten den, zoufalstvím si vytrhneš srdce a sám je pozřeš, ze vzteku, že jsi takto zneuctil nejlepšího z Achájců.“

A s těmito slovy se Achilleus otočí na své slavné patě a opustí kruh. Kamínky na mořském břehu zakřipou a hrdinova postava zmizí ve tmě mezi stany. Musím uznat, že to byl odchod jako řemen.

Agamemnón zkříží ruce na prsou a zavrtí hlavou. Ostatní muži mluví ohromenými hlasy. Nestor předstoupí, aby přednesl svou řeč o tom, že za války s kentaury jsme všichni táhli za jeden provaz. Toto je anomálie – podle Homéra je Achilleus ještě přítomen sporu, když mluví Nestor – a jako správný scholik si to v duchu poznamenám, ale většinou své pozornosti jsem daleko, předaleko jinde.

Právě v tomto okamžiku, kdy si vybavím záštiplný pohled, jaký Achilleus vrhl na Athénu okamžik předtím, než mu za vlasy zvrátila hlavu nazad a přinutila ho ustoupit, se přede mnou vynoří plán na něco tak troublemáho, tak jasně předurčeného k nezdaru, tak sebevražedného a tak báječného, že se mi na minutu zatají dech.

„Biante, není ti nic?“ zeptá se Oros, který stojí vedle mne.

Nechápavě na něho zírám. Chvilí si nejsem schopnout vzpomenout, kdo je on a kdo je „Biás“, zapomněl jsem identitu, do níž jsem vmorfoval. Pak zavrtím hlavou a protlačím se ven z kruhového davu slavných zabijáků.

Kamínky mi křupají pod nohama bez hrdinské ozvěny Achilleova odchodu. Jdu k vodě a ve chvíli, kdy mě nikdo nevidí, ze sebe shodím Bianovu identitu. Kdyby se na mě teď někdo podíval, viděl by Thomase Hockenberryho, obryleného muže ve středních letech, který se sklání k zemi v absurdním oděvu achájského kopiníka a pod vlnou a kožešinami schovává morfovací výstroj a protinárazové brnění.

Moře je tmavé. *Vínově tmavé*, bleskne mi hlavou, ale nepobaví mě to.

Není to poprvé, co mám nutkavou touhu použít svou zneviditelňovací schopnost a levitační výstroj k tomu, abych odsud odletěl – naposledy se vznesl nad Ílion, naposledy se podíval dolů na jeho pochodně a obyvatele odsouzené k záhubě, a pak zamířil přes vínově temné – Egejské – moře k jihozápadu, až narazím na ještě neřecké ostrovy a pevninu. Mohl bych se zastavit za Klytaimnéstrou a Pénélopou, za Tělemachem a Orestem. Profesor Thomas Hockenberry, jako chlapec i jako muž, vždycky vycházel lépe se ženami a dětmi než s dospělými muži.

Jenže tyto prařecké ženy a děti jsou nebezpečnější a krvežíznivější než kterýkoli dospělý muž, jehož Hockenberry znal ve svém druhém, bezkrevném životě.

Nech si ten odlet na jindy. Vlastně, pusť to z hlavy úplně.

Vlny se valí na břeh jedna za druhou. Jejich známá kadence uklidňuje.

Udělám to. To rozhodnutí má v sobě stejné vzrušení jako let – ne, let ne, jako ten krátký okamžik nulové gravitace, jehož člověk dosáhne, když se vrhne někde z výšky a ví, že není návratu na pevnou zem. Potop se nebo plav, spadni nebo leť.

Udělám to.

V blízkosti Conamara Chaos

Ponorka Mahmuda, evropského moravce, měla před krakenem náskok tří kilometrů a zvyšovala ho, což mělo drobnému, roboticko-organickému konstruktovi dát určitý pocit jistoty, ale jelikož kraken míval často pětikilometrová chapadla, nedávalo.

Bylo to mrzuté. Co bylo horší, vyrušilo ho to. Mahmud byl téměř hotov se svou novou analýzou sonetu 116 a nemohl se dočkat, až jej odmailuje Orphovi na Ió. Poslední, co teď potřeboval, bylo nechat svou ponorku spolknout. Zaměřil krakena sonarem, potvrdil si, že obrovská, hladová, rosolovitá hmota ho stále seabemrskácky pronásleduje, a tak dlouho ladil reaktor, až přidal k rychlosti plavidla další tři uzly.

Kraken, který byl tak blízko oblasti Conamara Chaos a otevřených kanálů doslova na suchu, se činil, aby mu stačil. Mahmud věděl, že dokud se oba pohybují touto rychlostí, kraken nedokáže naplno natáhnout chapadla, aby ponorku obklíčil, ale kdyby se svým plavidlem na něco narazil – řekněme na velký shluk blýskavých chaluh – a musel zpomalit, nebo, což by bylo ještě horší, se do svítících provazců slizu zapletl, kraken by se na něho vrhl jako...

„A kruci,“ Mahmud se vzdal veškeré snahy o úsměv a nahlas promluvil do bzučivého ticha stísněného obytného prostoru ponorky. Byl svými čidly napojen na lodní systémy a virtuální zrak mu ukazoval obrovské shluky blýskavých chaluh přímo před ním. Zářící kolonie se tady vznášely kolem izotermálních proudů a živily se načervenalými žilami síranu hořečnatého, které vybíhaly k ledovému šelfu nahoře jako krvavé kořeny.

Mahmud si pomyslel *potopit* a ponorka klesla o dvacet kilometrů hlouběji. Dolním koloniím chaluh se vyhnula jen o několik desítek metrů. Kraken se ponořil za ním. Kdyby se mohl usmívat, určitě by to teď dělal – to byla jeho zabijácká hloubka.

Mahmud váhavě smazal Sonet 116 ze svého zorného pole a zvážil své možnosti. Nechat se sežrat krakenem ani ne sto kilometrů od centrály Conamara Chaos by byla ostuda. Mohli za to ti pitomí byrokrati – měli

si v lokálních podmnožích udělat s obludami pořádek, než některého z moraveckých výzkumníků povolají zpátky kvůli nějaké schůzce.

Mohl krakena zabít. Jenže v situaci, kdy v okruhu tisíce kilometrů nebyla žádná kombajnová ponorka, by to krásné zvíře roztrhali na kusy a sežrali paraziti z kolonií blýskavých chaluh, solnožraloci, volně plovoucí trubkýši a další krakeni mnohem dřív, než by se k němu firemní kombajn dostal. A to by bylo strašlivé plýtvání.

Mahmud přepnul zrak z virtuálního režimu a rozhlédl se po své obytné kóji, jako by ho při pohledu na reálný nepořádek, který tam panoval, mohlo něco napadnout. Napadlo.

Na konzolovém stole stála vedle svazků Shakespeara vázaných v kůži a výtisku Vendlerové jeho lávová lampa – vtípek starého moraveckého partnera Urtzweila z doby téměř před dvaceti jupiterskými roky.

Mahmud se usmál a znovu aktivoval virtuál na celém pásmu. Takhle blízko centrály Conamara Chaos budou diapiry. A kraken diapiry nesnášel...

Ano, patnáct kilometrů na jihojihovýchod jich bylo jako naděláno. Pomalu stoupaly k ledové čepici – stejně loudavě jako voskové kuličky v lávové lampě. Mahmud nastavil kurz k nejbližšímu diapiru stoupajícímu ke kanálu a pro jistotu přidal ještě pět uzlů, jestli si ovšem mohl být v dosahu chapadel dospělého krakena vůbec něčím jistý.

Diapir nebyl nic víc než koule teplého ledu, ohřátá průduchy a gravitačními žhavými zónami hluboko dole a stoupající mořem hořkých solí k ledové čepici, která kdysi pokrývala sto procent Evropy a která nyní, dva tisíce pozemských let po přiletu kryobotické pracovní firmy, stále pokrývala více než devadesát osm procent měsíce. Tento diapir měl v průměru kolem patnácti kilometrů a rychle stoupal, jak se blížil k povrchové čepici.

Krakeni neměli rádi elektrolytické vlastnosti diapirů. Odmítali si jejich hmotou znečistit třeba jen průzkumná chapadla, natož své vražedné paže a tlamy.

Mahmudova ponorka se dostala ke stoupající kouli s náskokem nějakých deseti kilometrů před pronásledujícím krakenem, zpomalila, přetvořila vnější trup, aby měl nárazovou pevnost, zatáhla senzory a sondy a zavrtila se do kapky ledové kaše. Mahmud s pomocí sonaru a EPS prověřil čočky a plavební kanály, které byly stále nějakých osm tisíc metrů nad ním. Za několik minut se diapir rozplácne o tlustou ledovou čepici, prodere se puklinami, čočkami a kanály vzhůru a vyvrhne ledovou kaši ve

výstřiku vysokém sto metrů. Tato část Conamara Chaos bude nakrátko vypadat jako Yellowstoneý park v Americe ztraceného věku, s nádhernými gejzíry červené síry a kypícími horkými prameny. Oblak jemné tříště se v gravitaci Evropy oproti Zemi sedminové rozptýlí, bude se snášet jako zpomalená plískanice na kilometry daleko po stranách každé povrchové čočky, než v řídké, umělé atmosféře Evropy – celých 100 milibarů – zmrzne a doplní beztak již zmučená ledová pole dalšími abstraktními skulpturálními tvary.

Mahmuda nešlo v doslovném smyslu zabít – byl sice zčásti organický, spíš však „existoval“ než „žil“ a byl zkonstruován pro tvrdé podmínky – ale rozhodně se nechtěl stát součástí gejzíru nebo být dalších tisíc pozemských let zmrzlým kusem abstraktní sochy. Jak počítal – rychlost výstupu diapiru, dopředný pohyb jeho ponorky tou kaší, rychle se blížící ledová čepice – zapomněl na chvíli na krakena i na sonet 116. Pak své nápady poslal do strojovny a vyrovnávacích nádrží. Pokud všechno vyjde, dostane se z jižní strany diapiru o půl kilometru dřív, než koule narazí na led. Pak vyrazí kupředu a nouzově se vynoří ve stejnou chvíli, kdy se kanálem prožene přílivová vlna z diapiru.

Potom použije zrychlení na sto kilometrů za hodinu, aby se udržel před fontánovým efektem – v podstatě použije ponorku k překonání poloviny vzdálenosti k centrále Conamara Chaos jako surfovací prkno. Až se přílivová vlna rozplyne, bude muset urazit posledních zhruba dvacet kilometrů na základnu po povrchu, ale neměl na vybranou. Měl by to být nástup ve velkém stylu.

Pokud mu kanál něco nezablokuje. Nebo pokud nějaká jiná ponorka nepojede kanálem od centrály. Těch několik sekund do zničení Mahmuda a *Černé dámy* by byl pěkný trapas.

Alespoň že kraken už bude ze hry. Ty potvory se odmítaly vynořit blíž než pět kilometrů od povrchové čepice.

Poté, co zadal všechny příkazy, a s vědomím, že udělal všechno, co byl schopen vymyslet, aby přežil a dorazil na základnu včas, se Mahmud vrátil k rozboru sonetů.

Mahmudova ponorka – kterou už dávno pojmenoval *Černá dáma* – urazila posledních dvacet kilometrů do centrály Conamara Chaos kilometrovým kanálem, po hladině černého moře rozkládajícího se pod černou oblohou. Jupiter ve třetí čtvrti právě vycházel, mračna na něm zářila a oblačné pásy

vířily tlumenými barvami. Nedaleko nad ledovým obzorem uháněla přes vycházejícího obra maličká Io. Po obou stranách kanálu se zvedaly do několikasetmetrové výše rýhované ledové útesy. Jejich strmé stěny byly proti černé obloze matně šedé a stroze rudé.

Mahmud si rozrušeně vyvolal Shakespearův sonet.

SONET 116

Zda čistému svazku duší něco brání?

Pravím ne. Láskou není láska, jež

změnu sama najde-li, se mění,

či nevěrnému nevěrná-li též.

O nikoli, jak maják očima

do bouří hledí, nic se nezachvěje.

Je bludným lodím hvězdou: ať si má

změřenu výšku, ceny nezměrné je.

Není mu bláznem, byť čas zasáhne

svým srpem rty a líčka růžová.

S týdny a dny se nemění, ach ne

až po soud poslední se uchová.

Může-li mi kdo opak dokázat,

nikdy jsem nepsal, nikoho neměl rád.

V průběhu desetiletí si k tomuto sonetu vypěstoval nenávisť. Bylo to něco, co si lidé kdysi ve ztraceném věku recitovali na svatbách. Bylo to kýčovitě. Bylo to laciné. Nebyl to dobrý Shakespeare.

Avšak nález mikrozáznamu s kritickým textem od jisté ženy jménem Helen Vendlerová – kritička, která žila a psala v některém z těch století, devatenáctém, dvacátém nebo jednadvacátém (záznam měl neurčité datování) – poskytl Mahmudovi klíč k překladu tohoto sonetu. Co když sonet 116 nebyl, na rozdíl od obrazu, který byl kolem něho po staletí vytvářen, sentimentálním stvrzením, nýbrž vášnivým popřením?

Mahmud se zkusil opřít o „klíčová slova“, která si poznačil. Byla v každém řádku – „ne, není, nikoli, nic, není, ne“ – a pak na řádku čtrnáct – „nikdy ne...“ a „nikoho ne...“ jako ozvěna nihilistického „nikdy, nikdy, nikdy, nikdy, nikdy, nikdy“ krále Leara.

Určitě to byla báseň vyjadřující popření. Ale popření čeho?

Mahmud věděl, že sonet 116 je součástí cyklu „Mladík“, ale věděl také, že termín Mladík je jen o málo víc než fíkový list přidaný v pozdějších, pruděnějších letech. Básně o lásce nebyly adresovány muži, ale „hochovi“ – určitě chlapi, pravděpodobně ne víc než třináctiletému. Mahmud četl kritické práce ze druhé poloviny 20. století a věděl, že tito „badatelé“ považovali sonety za nepřikrášlené – tedy skutečné, homosexuálně laděné dopisy od dramatika Shakespeara – ale Mahmud také věděl, zásluhou odbornějších prací ze starších období a z pozdější epochy ztraceného věku, že takové politicky motivované, doslovné chápání je dětinské.

Mahmud si byl jistý, že Shakespeare ve svých sonetech vystavěl drama. „Mladík“ a pozdější „Černá dáma“ byli postavami tohoto dramatu. Sonety vznikaly po léta a nebyly napsány v žáru vášně, nýbrž v období plné zralosti Shakespeareových sil. Co těmito sonety zkoumal? Lásku. A jaké byly Shakespeareovy „pravé názory“ na lásku?

To se nikdy nikdo nedozví – Mahmud byl přesvědčen, že bard byl příliš vychytralý, příliš cynický a příliš tajnůstkářský na to, aby vyjevil své pravé city. Ale v jedné hře za druhou ukazoval, jak silné city – včetně lásky – dělají z lidí blázny. Shakespeare, podobně jako Lear, své blázny miloval. Romeo byl bláznem štěstěny, Hamlet bláznem osudu, Macbeth bláznem ambicí, Falstaff... vlastně, Falstaff nikomu blázna nedělal... ale blázna z něj udělala láska k princovi Jindřichovi, a když ho mladý princ odvrhl, puklo mu srdce.

Mahmud věděl, že „básník“ v cyklu sonetů, občas zmiňovaný jako „Will“, není – přestože na tom tolik povrchních badatelů z 20. století trvalo – historický Will Shakespeare, ale spíš další dramatický konstrukt vytvořený dramatikem/básníkem za účelem prozkoumání všech tváří lásky. Co když byl tento „básník“ blázen lásky, podobně jako Shakespeareův nešťastný hrabě Orsino?

Mahmudovi se tento přístup líbil. Věděl, že Shakespeareův „čistý svazek duší“ mezi starším básníkem a mladíkem není homosexuální vztah, ale skutečná oslava jemnocitu, tvář lásky ctěná v dobách dávno před Shakespearem. Na povrchu se sonet 116 tvářil jako banální přihlášení k takové lásce a její trvalosti, ale jestli to skutečně bylo popření...

Mahmud najednou uviděl, jak to do sebe zapadá. Podobně jako mnoho slavných básníků, Shakespeare začínal své básně předtím nebo potom, co začaly. Ale pokud toto byla popírající báseň, co popírala? Co řekl mladík staršímu, láskou omámenému básníkovi, že bylo třeba tak vehementního popření?

Mahmud vytáhl prsty ze svého hlavního manipulátoru, chopil se pera a napsal na svou t-desku...

Milý Wille! Určitě bychom byli rádi, kdyby čistý svazek duší, který mezi námi je – neboť mužům není dopřán posvátný svazek těl – byl stejně skutečný a trvalý jako opravdový svazek manželský. Ale nejde to. Lidé se mění, Wille. Okolnosti se mění. Když se ztratí lidské vlastnosti nebo lidé jako taková, ztratí se i láska. Kdyysi jsem tě miloval, Wille, opravdu jsem tě miloval, ale ty ses změnil, jsi jiný, a proto jsem se změnil já, proto je i naše láska jiná.

Tvůj oddaný
Mladík

Mahmud se na svůj dopis podíval a rozesmál se, ale smích mu zamrzl, když si uvědomil, jak se tím celý sonet 116 mění. Namísto přesládlého ujišťování o neměnnosti lásky se sonet stal vášnivým popřením mladíkova dání košem, argumentem proti takovému svévolnému, účelovému opuštění. Nyní by sonet zněl...

*Zda čistému svazku duší něco brání?
Pravím ne (takzvaným překážkám).
Láskou není láska,
jež „změnu sama najde-li, se mění,
či „nevěrnému nevěrná-li též.“
O nikoli!*

Mahmud jen stěží ovládal své vzrušení. Všechno v sonetu a v celém cyklu sonetů teď do sebe zapadlo. Z lásky typu „čistý svazek duší“ zbylo málo – méně než hněv, obviňování, křivdy, lži, další nevěra – a všechno to ukončí sonet 126, kdy budou „Mladý muž“ a ideální láska jako taková odvrženi a vyměněni za špinavé rozkoše „Černé dámy“. Mahmud přepnul vědomí do virtuálního režimu a začal kódovat elektronickou zprávu pro věrného partnera, s nímž poslední tucet let rozmlouval, Orpha z Io.

Vtom se rozezněla siréna. V Mahmudově virtuálním zraku začala blikat světla. V první chvíli mu blesklo hlavou – *kraken!* – ale kraken by nikdy nevyplul na povrch a nevlzl do otevřeného kanálu.

Mahmud si uložil sonet i se svými poznámkami, vymazal z poštovní fronty elektronickou zprávu a zpřístupnil vnější čidla.

Černá dáma byla pět kilometrů od centrály a v oblasti, kterou pokrývalo dálkové ovládání ponorkových krytů. Mahmud přenechal řízení lodi centrále a zahleděl se na útes před sebou.

Zvenku vypadala centrála Conamara Chaos jako většina ostatního povrchu Evropy – změt tlakových hřbetů, které zvedaly ledové útesy do výšky dvou tří set metrů, masa ker blokující labyrint otevřených kanálů a černých čoček – ale potom se objevily stopy osídlení: otevírající se černá tlama ponorkového krytu, výtah pohybující se po útesu, další viditelná okna v ledové stěně, pulzující a blikající navigační světla na povrchových modulech, obytných uzlech a anténách a – vysoko na hoře, kde na pozadí černé oblohy útes končil – několik meziměsíčních člunů, pevně ukotvených k přistávací ploše.

Kosmické plavidlo na centrále Chaos. To bylo velice neobvyklé. Mahmud dokončil přistání, přeplnul lodní funkce do záložního režimu a začal se odpoutávat od systémů ponorky. *Kvůli čemu mě sakra zavolali?* napadlo ho přitom.

Přistávací manévř byl ukončen. Mahmud absolvoval traumatický proces, kterým zredukoval své smysly a ovládací funkce do neohrabaných možností svého víceméně humanoidního těla, a opustil loď. Vyšel do modře prosvíceného ledu a expresním výtahem vyjel do obytných uzlů tak vysoko nad ním.

Vila Ardis

Krmě pro tucet lidí u stolu pod stromem osvětleným lampiony: zvěřina a kančí z lesa, pstruzi z řeky pod kopcem, hovězí ze stád dobytka pasoucích se mezi Ardisem a přenosovou plošinou, červené a bílé víno z ardiských vinic, čerstvá kukuřice, tykve, salát a hrášek ze zahrady, odněkud nafxovaný kaviár.

„Kdo slaví dnes narozeniny a kolikátou dvacítku?“ zeptal se Daeman, zatímco služebníci roznášeli jídlo tuctu hodovníků u dlouhého stolu.

„Narozeniny mám já, ale dvacítku to není,“ odpověděl pohledný muž s kudrnatými vlasy, který se jmenoval Harman.

„Prosím?“ Daeman se usmál, ale nerozuměl. Vzal si trochu tykve a podal mísu ženě, která seděla vedle něho.

„Harman slaví své výroční narozeniny,“ promluvila ze svého místa v čele stolu Ada. Daemana fyzicky vzrušovalo, jak krásnou ji dělá opálení a šaty z černého hedvábí.

Daeman zavrtěl hlavou. Pořád to nechápal. Výročních narozenin si nikdo nevsímal, natož aby je slavil. „Tak vy dnes vlastně neslavíte narozeninovou dvacítku,“ řekl Harmanovi a dal znamení poletujícímu domovnímu služebníkovu, aby mu dolil víno.

„Ale slavím *své* narozeniny,“ odpověděl s úsměvem Harman. „Devadesáté deváté.“

Daeman ztuhl ohromením a pak se rychle rozhlédl kolem stolu. Uvědomil si, že to nejspíš bude nějaký žert určený těmto venkovanům – ale každopádně to byl žert nevkusný. O devětadevadesátých narozeninách se nežertuje. Daeman se vlažně usmál a čekal na pointu.

„Harman to myslí vážně,“ řekla bezstarostně Ada. Ostatní hosté mlčeli. Z lesa volali noční ptáci.

„Pak... se omlouvám,“ dostal ze sebe Daeman.

Harman zavrtěl hlavou. „Já se na ten rok těším. Čeká mě spousta práce.“

„Harman loni prošel sto padesát kilometrů Atlantickou průřvou,“ ozvala se Hannah, Adina mladá přítelkyně s krátkými vlasy.

Teď už si byl Daeman jistý, že si z něho dělají legraci. „Atlantickou průrvou se nedá chodit.“

„Ale já jsem to udělal.“ Harman okusoval kukuřici z palice. „Byl to jenom průzkum – jak říká Hannah, sto padesát kilometrů a potom zpátky k pobřeží Severní Ameriky – ale rozhodně to nebylo obtížné.“

Daeman se znovu usmál, aby ukázal, že nezkaží zábavu. „Ale jak jste se k Atlantické mezeře *dostal*, Harmane *Uhr*? V její blízkosti nejsou žádné faxové uzly.“ Neměl představu, kde Atlantická průrva je, ani co tvoří Severní Ameriku, a nebyl si úplně jistý polohou Atlantského oceánu, ale byl si jistý, že žádný z 317 faxových uzlů se nenachází v blízkosti průrvy. Přes každý z těchto uzlů přešel více než jednou a nikdy legendární průrvu nezahlédl.

Harman odložil kukuřici. „Pěšky, Daemane *Uhr*. Průrva se táhne od východního pobřeží Severní Ameriky přesně podél čtyřicáté rovnoběžky až k tomu, čemu lidé ze ztraceného věku říkali Evropa – myslím, že Španělsko bylo posledním národním státem v místě, kde průrva vychází na břeh. Od trosk starého města Filadelfie – možná je znáte jako uzel 124, statek Lomana *Uhr* – je to k průrvě jen několik hodin chůze. Kdybych měl odvalu – a sbalil si dost jídla – mohl jsem dojít až do Španělska.“

Daeman příkyvoval, usmíval se a neměl nejmenší ponětí, o čem ten člověk blábolí. Nejdřív to neslušně chvástání devětadevadesátým rokem a teď všechny ty řeči o rovnoběžkách, městech ze ztraceného věku a chování pěšky. Nikdo nechodil dál než několik set metrů. A proč by taky měl? Všechno, co mohlo člověka zajímat, leželo v blízkosti faxového uzlu a k těm několika vzdáleným výstřednostem se dalo dojet kariolem nebo drožkou. Daeman samozřejmě Lomana znal – nedávno slavil na rozlehlem Lomanově statku třetí dvacítku *Ono* – ale celý zbytek Harmanova monologu byl nesmysl. Bylo zjevné, že ten muž ve svých posledních dnech zešílel. Nevadí, nápravný fax a vystoupení na prstence jeho problém brzy vyřeší.

Daeman našel pohledem Adu, jejich hostitelku. Doufal, že zasáhne a změni téma, ale Ada se usmívala, jako by souhlasila se vším, co Harman řekl. Daeman zkusil najít pomoc spolustolovníků, ale ostatní hosté zdvořile naslouchali – dokonce s viditelným zájmem – jako by takové žvásty byly pravidelnou součástí jejich provinciálních debat u jídla.

„Ten pstruh se povedl, že?“ zeptal se ženy po své levici. „Byl ten váš dobrý?“

Žena, která seděla na druhé straně stolu, podsaditá rusovláška, která měla pravděpodobně za sebou velkou část třetí dvacítky, si podložila vystouplou bradu drobnou pěstí a zeptala se: „A jaké to bylo? Myslím v te průrvě?“

Tmavě opálený, kudrnatý muž se zdráhal, ale všichni ostatní – včetně mladé blondýny, jíž se Daeman zeptal na pstruha a která jeho dotaz hrubě ignorovala – se začali hlučně dožadovat, aby Harman promluvil. Nakonec s elegantním gestem ruky svolil.

„Jestli jste průrvu nikdy neviděli, už ze břehu je to úžasný pohled. Je široká přibližně osmdesát metrů – mezera, která se táhne na východ, kam až oko dohlédne, a směrem k obzoru se čím dál víc zužuje, až vypadá jen jako jasná škvírka v místě, kde se oceán setkává s oblohou.

Vejit do ní je... trochu zvláštní. Tam, kde průrva končí, není písek na břehu mokrý. Nevrací se do ní žádný příboj. Zpočátku člověk upíná veškerou svou pozornost na jeden nebo druhý okraj. Stačí vejít kousek a všimnete si, že voda je nenadále utatá, jako by chodce oddělovala od příboje skleněná stěna. Musíte si na tu bariéru sáhnout – tomu by neodolal nikdo. Houbovitá, neviditelná, velice málo poddajná vůči velkému tlaku, studená od vody na druhé straně, ale neproniknutelná. Jdete hlouběji po suchém písku – to mořské dno po staletí poznalo jenom vlhkost deště, a tak jsou písek a hlína pevné. Zbývající mořští tvorové a rostliny tam vyschli do takové míry, že vypadají jako zkameněliny.

Po několika desítkách metrů se vám uříznuté stěny vody po obou stranách zvedají vysoko nad hlavu. Uvnitř se hýbou stíny. Vidíte malé ryby, jak plavou poblíž bariéry mezi vzduchem a mořem, potom stín žraloka, a pak zase bledou záři rosolovitých, plovoucích tvorů, které neumíte identifikovat. Občas se mořští tvorové k průrvě přiblíží, dotknou se jí svou studenou hlavou a pak se rychle odvrátí, jako by se lekli. Po víc než kilometru máte vodu tak vysoko nad hlavou, že obloha nahoře ztmavne. Po nějakých dvaceti kilometrech se stěny vody po obou stranách tyčí více než tři sta metrů nad vámi. V tom pruhu oblohy, který vidíte, svítí hvězdy, dokonce i ve dne.“

„Ne!“ ozval se hubený muž s pískovými vlasy, který seděl u stolu dál. Daeman si vzpomněl, jak se jmenuje – Loes. „To si děláte legraci.“

„Ne,“ zavrtěl hlavou Harman. „Nedělám.“ Opět se usmál. „Šel jsem asi čtyři dny. V noci jsem spal. Když mi došlo jídlo, vydal jsem se zpátky.“

„Jak jste poznal, jestli je noc nebo den?“ zeptala se Adina přítelkyně, atletická mladá žena jménem Hannah.

„Obloha je černá a na denní obloze jsou hvězdy,“ řekl Harman, „ale ty řezy oceánu po obou stranách si zachovávají plné spektrum světla od jasně modré vysoko nahoře po tmavě černou u dna ve výšce, kudy průrva prochází.“

„Našel jste něco exotického?“ zeptala se Ada.

„Potopené lodě. Staré. Z doby ztraceného věku a starší. A jednu, která mohla být... novější.“ Znovu se usmál. „Jednu jsem prozkoumal – obrovský rezivý trup, který vystupoval ze severní stěny průrvy, nakloněný na bok. Dírou v trupu jsem se dostal dovnitř. Lezl jsem po žebříkách, s pomocí malé svítilny, kterou jsem si vzal s sebou, jsem postupoval po nakloněných palubách na sever, až najednou v jednom větším prostoru – myslím, že se tomu říkalo nákladní komora – byla bariéra průrvy, od stropu po nakloněnou podlahu, stěna vody hemžící se rybami. Přitiskl jsem obličej k té studené, neviditelné stěně a uviděl jsem vilejše, měkkýše, mořské hady a další formy života, které obalovaly každý povrch, krmily se jedna druhou, zatímco na mé straně – sucho a stará rez; jediné živé bytosti jsme tam byli já a malý bílý suchozemský tvor, který tam zřejmě přišel jako já, z pobřeží.“

Zvedl se vítr a rozšustil listy na vysokém stromě nad nimi. Lampionky se rozhoupaly a jejich syté světlo se rozehrálo na hedvábných a bavlněných oděvech, účesech, rukách a teple nasvícených tvářích kolem stolu. Všichni zaujatě poslouchali. Dokonce i Daeman zjistil, že ho to zajímá, přestože to všechno byl nesmysl. Pochodně v držácích podél cesty v nadálém větru zablikaly a zapraskaly.

„A co voinixové?“ zeptala se žena, která seděla vedle Loese. Daeman si nemohl vzpomenout, jak se jmenuje. Snad *Emme*? „Je jich tam víc, nebo míň než na souši? Hlídkoví, nebo pohybliví?“

„Žádní.“

Všichni u stolu jako by se nadechli. Daeman pocítil stejnou prudkou vlnu ohromení jako předtím, když Harman oznámil, že je mu devadesát devět. Zatočila se mu hlava. Možná to víno bylo silnější, než si myslel.

„Žádní voinixové,“ řekla Ada tónem, z něhož nebyl slyšet ani tak úžas jako spíš melancholie. Zvedla svou sklenku s vínem. „Přípitek,“ pronesla. Služebníci připluli blíž, aby dolili sklenky. Všichni pozvedli poháry. Daeman zahnal závrať a nasadil příjemný, společenský úsměv.

Ada k přípitku nevyzvala, ale všichni – po chvíli dokonce i Daeman – víno vypili, jako by to udělala.

Ke konci jídla vítr zesílil, přihnaly se mraky, které zakryly oba prstence, a ve vzduchu zavoněl ozón a opony deště, táhnoucí se po tmavých kopcích na západě. Společnost se přestěhovala dovnitř a pak se postupně rozpadla, jak jednotlivé páry odcházely do svých pokojů nebo do různých křídel a místností za zábavou. Služebníci hráli v jižním skleníku komorní hudbu, několik lidí přilákal prosklený bazén v zadní části vily a v obloukové části vyhlídkové verandy v prvním patře bylo přichystáno půlnoční studené občerstvení. Některé páry odešly do svých pokojů pomilovat se, jiné si našly klidné místečko, kde si rozbalily turínky a odebraly se do Troje.

Daeman se držel Ady, která odvedla Hannah a muže, jenž se jmenoval Harman, do knihovny ve druhém patře. Pokud Daeman chtěl se svým plánem svést Adu do konce víkendu uspět, musel s ní strávit každou volnou minutu. Věděl, že svádění je věda i umění – směsice dovednosti, kázně, blízkosti a příležitosti. Hlavně blízkosti.

Když stál a chodil vedle ní, cítil přes opálení a černé hedvábí, které měla na sobě, teplo její kůže. Spodní ret, všiml si znovu po deseti letech, měla fantasticky plný, červený a stvořený ke kousnutí. Když zvedla ruku, aby Harmanovi a Hannah ukázala výšku polic v knihovně, Daeman pozoroval pod tenkou vrstvou hedvábí jemný pohyb jejího pravého řadra.

Už v knihovně byl, ale nikdy v takto velké. Ta místnost musela být víc než třicet metrů dlouhá a polovinu své délky vysoká, s mezzaninem kolem tří stěn a posuvnými žebříky v obou patrech, které umožňovaly přístup k vyšším a vzdálenějším svazkům. Místnost měla výklenky, koutky, stoly, na nichž ležely otevřené velké knihy, tu a tam skupinky křesel, a dokonce police s knihami nad obrovským arkýřovým oknem v protější stěně. Daeman věděl, že fyzické knihy, které jsou zde uloženy, musely být před mnoha stovkami, možná tisíci let ošetřeny nerozkladnými nanochemikáliemi – pane na nebi, tyto neužitečné předměty byly zhotoveny z kůže, papíru a inkoustu – jeho citlivý nos přesto cítil v místnosti obložené mahagonem, s kužely světla bodového osvětlení, starodávným koženým nábytkem a zádumčivými stěnami knih stáří a rozklad. Nechápal, proč Ada a ostatní členové rodiny uchovávají ve vile Ardis toto mauzoleum ani proč je Harman a Hannah chtějí dnes večer navštívit.

Muž s kudrnatými vlasy, jenž o sobě tvrdil, že má před sebou poslední rok a že vstoupil do Atlantické průrvy, se užasle zastavil. „To je nádhera, Ado.“ Vylezl na žebřík, posunul jej podél řady polic a zvedl ruku pro jednu silnou, v kůži vázanou knihu.

Daeman se zasmál. „Myslíte si, že se obnovila čtecí funkce, Harmane *Uhr?*“

Muž se usmál, ale vypadal tak sebejistě, až Daeman v první chvíli čekal, že se mu po ruce skutečně spustí zlatý proud symbolů, kterými čtecí funkce signalizovala obsah. Daeman tuto ztracenou funkci nikdy neviděl v činnosti, ale popsala mu ji jeho babička a další staří lidé, když mluvili o tom, co mohli využívat jejich prapraprarodiče.

Žádná slova neštěkla. Harman dal ruku zpátky. „Vy byste snad nechtěli mít čtecí funkci, Daemane *Uhr?*“

Daeman se uslyšel, jak se v ten zvláštní večer znovu směje. Intenzivně si uvědomoval, že obě mladé ženy se na něho dívají s výrazem, který je někde mezi zmatkem a zvědavostí.

„Ne, ovšemže ne,“ odpověděl nakonec. „Proč bych měl? Mohly by mi snad ty staré věci říct něco, co nějak souvisí s naším dnešním životem?“

Harman si vylezl výš na žebřík. „Vy nejste zvědavý, proč už na Zemi nejsou vídání postlidé a kam odešli?“

„Vůbec ne. Vrátili se domů do svých měst v prstencích. To ví každý.“

„Proč?“ zeptal se Harman. „Po tom, co tolik tisíc let utvářeli naše záležitosti, bděli nad námi, proč odešli?“

„Nesmysl,“ odvětil Daeman, možná mrzutěji, než měl v úmyslu. „Posťáci nad námi bdí pořád. Shora.“

Harman pokýval hlavou, jako by se mu udělalo jasno, a posunul žebřík po mosazné kolejnici o několik metrů dál. Hlavou se teď skoro dotýkal spodku knihovního mezzaninu. „A co voinixové?“

„Co je s nimi?“

„Nepřemýšlel jste někdy o tom, proč se tolik století nehýbali, a teď jsou tak aktivní?“

Daeman otevřel ústa, ale neměl na to co říct. Po chvíli se mu to přece jen podařilo. „To, že se voinixové před finálním faxem nehýbali, je naprostý nesmysl. Mýty. Folklor.“

Ada přistoupila blíž. „Daemane, nepřemýšlel jsi někdy o tom, odkud se vzali?“

„Kdo, má drahá?“

„Voinixové.“

Daeman se tomu srdečně a upřímně zasmál. „Samozřejmě, že nepřemýšlel, má paní. Voinixové tady byli vždycky. Jsou trvalí, daní, věční – pohybliví, někdy z dohledu, ale vždy přítomní – jako slunce nebo hvězdy.“

„Nebo prstence?“ zeptala se tichým hlasem Hannah.

„Přesně tak.“ Daeman byl rád, že to pochopila.

Harman vytáhl z polic těžkou knihu. „Daemane *Uhr*, od Ady vím, že jste docela slušný lepidopterolog.“

„Co prosím?“

„Odborník na motýly.“

Daeman cítil, jak červená. Bylo vždycky příjemné, když se člověk dočkal uznání za to, co uměl, i od neznámých lidí, dokonce od neznámých lidí, kteří to v hlavě nemají úplně v pořádku. „Odborník sotva, Harmane *Uhr*, pouze sběratel, který se něco málo naučil od svého strýčka.“

Harman slezl po žebříku a odnesl těžkou knihu na čtecí stůl. „Pak by vás toto mělo zajímat.“ Otevřel předmět. Jedna lesklá stránka za druhou ukazovala barevná vyobrazení motýlů.

Daeman ohromeně přistoupil blíž. Strýc ho naučil jména asi dvaceti druhů motýlů a jména několika dalších, které chytil, se dozvěděl od ostatních sběratelů. Zvedl ruku, aby se dotkl obrázku otakárka fenyklového.

„Otakárek fenyklový,“ řekl Harman a dodal: „*Papilio machaon*.“

Daeman posledním dvěma slověům nerozuměl, ale ohromeně na staršího muže vytřeštil oči. „Vy jste sběratel!“

„Vůbec ne.“ Harman se dotkl známého zlatočerveného obrázku. „*Monarcha*.“

„Ano,“ potvrdil Daeman. Nechápal, co to má znamenat.

„Babočka admirál, jasoň červenooký, přástevník medvědí, modrásek, bělopásek dvouřadý, ohniváček černokřídlý,“ říkal Harman a postupně se dotýkal jednotlivých obrázků. Daeman tři z těch jmen znal.

„Vy se vyznáte v motýlech,“ vyhrkl.

Harman zavrtěl hlavou. „Až do tohoto okamžiku mě nikdy nenapadlo, že různé typy mají různá jména.“

Daeman se podíval na jeho neuhlazenou ruku. „Máte čtecí funkci.“

Harman znovu zavrtěl hlavou. „Tu dlaňovou funkci už dnes nemá nikdo. Stejně jako nikdo nemá komunikační funkci, schopnost určování polohy, přístup k datům nebo možnost faxovat mimo uzly.“

„Pak ale...“ začal Daemen a v nelíčeném zmatku se zarazil. Že by si ho ti lidé z nějakého důvodu dobírali? Přijel na víkend ve vile Ardis s dobrými úmysly – tedy, s úmyslem svést Adu, ale příjemně – a teď tahle... škodolibá hra?

Jako by vycítila jeho sílíci hněv, Ada mu položila štíhlé prsty na rukáv. „Harman nemá čtecí funkci, Daemane *Uhr*,“ řekla tiše. „Nedávno se naučil *číst*.“

Daeman vytřeštil oči. Nedávalo to o nic větší smysl než slavit své devětadvadesátiny nebo blábolit o Atlantické průrvě.

„Je to dovednost,“ vysvětlil tiše Harman. „Podobná tomu, jak jste si osvojil jména motýlů, nebo své legendární metody... sukničkáře.“

Daeman zamrkal, když slyšel poslední slova. *To je moje záliba tak známá?*

„Harman slíbil, že nás to naučí... to čtení,“ promluvila Hannah. „Mohlo by se to hodit. Potřebovala bych se dozvědět víc o odlévání, než se u toho popálím.“

Odlévání? Pomáhala snad Hannah v kuchyni? I tak si ale nedovedl představit, jak by to mohlo souviset se čtecí funkcí. Navlhčil si rty jazykem a řekl: „Mě tyto hry nezajímají. Co ode mne chcete?“

„Potřebujeme najít kosmickou loď,“ řekla Ada. „A máme důvod se domnívat, že bys nám mohl pomoci.“

Olymp

Když mi tu noc, co se do sebe pustili Achilleus a Agamemnón, skončí směna, přemístím se kvantovou teleportací zpátky do areálu scholiků na Olympu, zaznamenám své postřehy a analýzy, převedu myšlenky do záznamového kamínku a odnesu jej do malého, bílého pokoje Múzy s výhledem na Kalderové jezero. K mému překvapení tam Múza je, rozmlouvá právě s jedním z ostatních scholiků.

Scholik jménem Nightenhelser – takový přátelský medvěd, který, jak jsem se dozvěděl za poslední čtyři roky jeho pobytu tady, na začátku 20. století žil, učil na univerzitě a zemřel na americkém Středozápadě. Když mě Múza uvidí ve dveřích, ukončí jednání s Nightenhelserem a pošle ho pryč, bronzovými dveřmi k eskalátoru, který spirálově sbíhá po úbočí Olympu k našim ubikacím a rudému světu dole.

Múza mi pokyne, abych šel blíž. Položím záznamový kamínek na mramorový stůl před ni a couvnu o krok zpátky. Čekám, že mě beze slova propustí, jak je to mezi námi běžné. Kupodivu zvedne kamínek, když tam ještě jsem, stiskne ho v ruce a zavře oči, aby se soustředila. Stojím a čekám. Příznám se, že jsem nervózní. Srdce mi buší a ruce, sepnuté za zády, jak stojím v profesorské parodii na vojenský „pohov“, mám zpocené. Již před lety jsem dospěl k závěru, že bohové neumějí číst myšlenky – že jejich zázračný cit pro to, co si smrtelníci myslí, hrdinové i scholici bez rozdílu, je založen na nějakém vyspělém vědeckém studování obličejových svalů, pohybů očí a podobně. Ale můžu se mýlit. Možná ovládají telepatii. Pokud ano – a pokud jsem jim stál za to, aby si přečetli moje myšlenky v tom okamžiku prozření a rozhodnutí na pláži po Agamemnónově a Achilleově výstupu, jsem mrtvý. Znovu.

Viděl jsem scholiky, kteří se znelíbili Múze, významnějším bohům ani nemluvě. Před několika lety – fakticky v pátém roce obléhání – jsme tu měli jednoho scholika z 26. století, buclatého, nezdvořilého Asiata s neobvyklým jménem Bruster Lin. Přestože byl z nás nejbystřejší a nejchápavější, jeho neuctivost se mu stala záhubou. Doslova. Stalo se to po jedné

z jeho ironičtějších poznámek – šlo o přímý souboj mezi Paridem a Meneláem na principu vítěz bere vše, jehož výsledek by vyřešil celou válku. Tento souboj jednoho proti jednomu, na život a na smrt mezi Heleniným trojským milencem a jejím achájským manželem, přestože se odehrával před dvěma armádami, které oba borce povzbuzovaly – Paris krásný ve své zlaté zbroji, Meneláos hrozivý svým zarputilým pohledem – nemohl být doveden do konce. Afrodíta viděla, že z jejího miláčka bude sekaná, a tak slétla dolů a odnesla ho z bitevního pole zpátky k Heleně, kde byl Paris, tak jako zdegenerovaní liberálové ve všech dobách, v posteli zdatnějším bojovníkem než na bojišti. A po jedné zábavné poznámce Brustera Lina k té epizodě mezi Paridem a Meneláem Múza – která se nebavila – luskla prsty, načez se miliardy a biliony poslušných nanocytů v těle nešťastného scholika shlukly a jedním gigantickým, nanolumínkovským skokem se rozlétly směrem ven, čímž Brustera Lina, který se v tu chvíli ještě usmíval, roztrhaly před zraky nás ostatních na tisíc zkrvavených carů a jeho hlavu, stále usměvavou, nechaly dokutálet se k nám.

To už jsme stáli v pozoru.

Byla to důrazná lekce a my jsme si ji vzali k srdci. Svě mínění si nechte pro sebe. Nedělejte si legraci z tak vážné věci, jako je božská kratochvíle. Cenou za ironii je smrt.

Múza otevře oči a podívá se na mě. „Hockenberry,“ řekne hlasem kádrového byrokrata z mého století, který se chystá dát padáka nějakému střednímu úředníkovi, „jak dlouho jsi tady s námi?“

Vím, že je to řečnická otázka, ale když se člověka zeptá bohyně, byť méně významná, odpovídá se i na řečnické otázky. „Devět let, dva měsíce a osmnáct dní, bohyně.“

Múza přikývne. Jsem nejstarší přežívající scholik. Nebo spíš jsem scholik, který přežil nejdéle. Ona to ví. Třeba je toto oficiální uznání mé dlouhověkosti mou elegií před explozivní likvidací nanocytů.

Vždycky jsem své studenty učil, že Múzy, dcer Mnémosyniných, bylo devět – Kleió, Euterpé, Thaleia, Melpomené, Terpsichoré, Erató, Polymnia, Úrania a Kalliopé – a každá z nich měla, přinejmenším podle pozdější řecké tradice, patronát nad nějakou formou uměleckého projevu jako například hra na flétnu, tanec, vyprávění nebo hrdinské písně –, ale já jsem za devět let, dva měsíce a osmnáct dní, co sloužím bohům jako pozorovatel na ilijských pláních, zásoboval hlášeními, viděl na vlastní oči a poznal z doslechu jenom jednu Múzu – tuto vysokou bohyni, která teď

přede mnou sedí za mramorovým stolem. Pro její pronikavý hlas jsem jí vždycky v duchu říkal „Kalliopé,“ přestože to jméno původně znamenalo „ta s krásným hlasem.“ Nemůžu říct, že by tahle jediná Múza měla krásný hlas – mým uším to zní spíš jako klakson než parní varhany, kterým se tak říká –, ale rozhodně jsem se naučil skákat, jak píská.

„Pojď za mnou,“ řekne, ladně se zvedne a opustí svou místnost z bílého mramoru soukromými bočními dveřmi.

Vyskočím a jdu za ní.

Múza má božskou velikost – to znamená, že je vysoká víc než dva metry deset, ale s dokonalými lidskými proporcemi, méně smyslná než některé jiné bohyně, ale stavěná jako triatlonistka z dvacátého století – a přestože tady na Olympu je gravitace slabší, mám co dělat, abych jí stačil, když kráčí po krátce zastřížených trávnicích mezi bílými budovami.

Zastaví se u válečného vozu. Říkám „válečný vůz“ a ono to vůz trochu připomíná – je to nízké, tvarem to připomíná podkovu, s vybráním na boku, které Múze umožňuje nastoupit – ale tento vůz nemá koně, otěže ani vozataje.

Múza se chytne zábradlí a ukáže mi, abych nastoupil.

Srdce mi buší jako zvon. Váhavě nastoupím a postavím se vedle ní. Múza poklepe dlouhými prsty na zlatý klín, který by mohl být nějaký ovládací panel. Světla zablikají. Ozve se bzučení a praskot, vůz se opásá mřížovím energie a zvedne se z trávníku. Jak stoupá, otáčí se. Najednou se před vozem objeví holografický pár „koní“ a vyrazí tryskem, takže to vypadá, jako by vůz po obloze táhl. Vím, že holografičtí koně jsou tam pro Řeky a Trojany, aby nevedli zbytečné diskuse, ale pocít, že jsou to opravdová zvířata a táhnou po obloze opravdový válečný vůz, je velice silný. Chytím se kovové tyče po obvodu a zapřu se, ale necítím žádné zrychlení, ani když sebou přepravní disk cuká ze strany na stranu, ve výšce třiceti metrů se jednou zatočí nad Múziným skromným chrámem a vyrazí k hluboké proláklíně Kalderového jezera.

Válečný vůz bohů! bleskne mi hlavou. Není to myšlenka, která je mne hodna, ale aspoň že ji můžu připsat únavě a adrenalinu.

Samozřejmě jsem tyto vozy viděl tisíckrát v blízkosti Olympu nebo nad ílijskými pláněmi, jak bohové při vyřizování svých božských záležitostí létají sem a tam, ale vždycky jsem je viděl ze země. Koně z toho úhlu vypadají opravdově a samotný vůz působí mnohem méně robustně, když

v něm člověk stojí a poletuje stovky metrů nad vrcholem hory – vlastně sopky –, která se sama tyčí více než 25 000 metrů nad úroveň pouště.

Vrcholek Olympu by měl být bez vzduchu a pokrytý ledem, ale vzduch je tady stejně hustý a dýchatelný jako o nějakých sedmadvacet kilometrů níž, kde se u paty vulkanických srázů krčí ubikace scholiků, a spíš než led pokrývají široký vrcholek tráva a bílé budovy, které jsou dost velké a impozantní, aby vedle nich Akropole vypadala jako kůlna.

Osmička Kalderového jezera uprostřed vrcholku Olympu má na délku skoro sto kilometrů a my přes ni prosvítíme téměř nadzvukovou rychlostí. Nějaké silové pole nebo malé božské kouzlo brání větru v tom, aby nám utrlh hlavu, a zároveň tlumí zvuk. Jezero obklopují stovky budov, každá s akry pečlivě upravených trávníků a zahrad, zřejmě příbytky bohů, a modrými vodami pomalu plují obrovské třístupňové autotrirémy. Scholik Bruster Lin mi kdysi řekl, že podle jeho odhadu má Olymp velikost Arizony a jeho travnaté temeno se přibližně vyrovná ploše Rhode Islandu. Bylo zvláštní slyšet přirovnání zdejších věcí ke státům z toho jiného světa, z té jiné doby, z té jiné existence.

Oběma rukama sevru tenké zábradlí a vykuknu za horu. Výhled bere dech.

Jsmo dost vysoko, abych viděl zakřivení planety. Na severozápadě zasahuje do toho obráceného poháru obzoru širý modrý oceán. K severovýchodu se táhne pobřeží a já si namlouvám, že i z této výšky vidím velké kamenné hlavy, které označují hranici mezi pevninou a mořem. Přímo na severu je kosa nepojmenovaného souostroví, taktak viditelného z pobřeží několik kilometrů od našich ubikací, a pak zase nic než modř až k pólu. Jihovýchodním směrem vidím, jak nad obzor vystupují tři další vysoké vulkanické vrcholky, zřetelně nižší než Olymp, ale na rozdíl od Olympu, který má řízené podnebí, bílé sněhem. Tuším, že jeden z nich musí být Mount Helicon, domov mé Múzy a jejích sester, pokud tedy sestry má. Na jih a jihozápad vidím pevninu na stovky kilometrů daleko. Obdělávaná pole se tam střídají s divokými lesy, pak červenými pouštěmi a dál možná zase lesy, až zem splyne s mraky a oparem, takže ani když sebeví mrkám a protírám si oči, nedokážu rozeznat detaily.

Múza s vozem zatočí a začne klesat k západnímu pobřeží Kalderového jezera. Teď vidím, že bílé tečky, jichž jsem si všiml při přeletu jezera, jsou obrovské bílé budovy. Vpředu mají sloupořadí a schodiště, eleganci jim dodávají frontony, zdobené jsou sochami. Jsem si jist, že tuto část Olympu

ještě žádný scholik neviděl... anebo viděl, ale nedožil se toho, aby o ní mohl říct nám ostatním.

Slétne v blízkosti největší z těch gigantických budov, vůz dosedne na zem a holografičtí koně vmžiku zmizí. Na trávě parkuje bez ladu a skladu stovka jiných nebeských vozů.

Múza si sundá z róby něco, co vypadá jako malý medailonek. „Hoc-kenberry, dostala jsem příkaz vzít tě někam, kde nesmíš být. Jeden z bohů mě instruoval, abych ti dala dvě věci, které tě mohou zachránit, abys nebyl rozmáčknut jako komár, pokud budeš odhalen. Nasad' si je.“

Múza mi podá dva předměty – medailonek na řetízku a něco, co vypadá jako kukla z opracované kůže. Medailon je malý, ale těžký, jako by byl ze zlata. Pak Múza natáhne ruku a posune jednu část kotoučku proti směru hodinových ručiček vůči zbytku. „Toto je osobní kvantový teleportátor, jaký používají bohové,“ řekne tiše. „Může tě teleportovat na jakékoli místo, které si dokážeš představit. Tento kvitovací kotouček ti také umožní sledovat kvantovou stopu, kterou bohové při fázovém posunu Planc-kovým prostorem zanechávají. Tvoji stopu však nemůže sledovat nikdo – s výjimkou boha, který mi to dal. Rozumíš?“

„Ano,“ kývnu. Hlas se mi skoro chvěje. Tu věc bych neměl mít. Bude to moje smrt. Druhý „dar“ je ještě horší.

„Toto je přilba smrti,“ řekne a přetáhne mi zdobenou koženou přilbu přes hlavu, ale nechá mi ji shrnutou kolem krku, jako by to byla mnišská kápě. „Hádova přilba. Zhotovil ji samotný Hádés a je to jediná věc ve ves-míru, která tě může skrýt před zrakem bohů.“

Hledím na to jako blázen. Mlhavě si vzpomínám na odborné poznámky pod čarou týkající se „přilby smrti“ a vzpomínám si také na domněnky, že samotné Hádovo jméno – v řečtině Áidés znamenalo „neviditelný“. Ale pokud mi bylo známo, Homér se o Hádově přilbě smrti zmiňuje pouze jednou, když si ji nasadila Athéna, aby ji neviděl bůh války Arés. *Proč, proboha, nebo pro olympské bohy, by mi nějaká bohyně tuhle věc půjčovala? Do čeho mě to chtějí vmanipulovat?* Kolena mi při té představě slábnou.

„Nasad' si tu přilbu,“ poručí Múza.

Nešikovně si silnou kůží přetáhnou přes hlavu. Do materiálu je zabudovaná nějaká technika, čipy a nanotechnologie. Přilba má čiré, pružné očníce a přes ústa sítkovitý materiál, a když si kápi natáhnou celou, vzduch jako by se kolem nás začal zvláště vlnit, třebaže jinak se na mém vidění nic nemění.

„Neuvěřitelné,“ řekne Múza. Dívá se přímo skrze mě. Dojde mi, že se mi splnil sen každého kluka v pubertě – opravdová neviditelnost. Nemám však ponětí, jak to přilba dělá, že ukryvá celé mé tělo. Mám nutkání vzít do zajecích a schovat se Múze i všem bohům, ale potlačím je. Určitě to má nějaký háček. Žádný bůh ani bohyně, dokonce ani má nepřítel významná Múza, by neschválil takovou moc obyčejnému scholikovi bez nouzové pojistky.

„Toto zařízení tě ukryje před zraky všech bohů s výjimkou bohyně, která mi je pro tebe dala,“ řekne tiše Múza. Dívá se do prázdného vzduchu napravo od mé hlavy. „Ta bohyně tě však může vidět a vystopovat všude, Hockenberry. A třebaže medailonek tlumí zvuky, pachy, a dokonce i tep srdce, smysly bohů jsou mimo tvé chápání. Dalších několik minut se drž blízko mě. Našlapuj lehce. Nic neříkej. Dýchej co nejlehčeji a nejměleji. Jestli tě odhalí, já ani tvá božská patronka tě nebudeme moci ochránit před hněvem Dia.“

Jak to udělat, aby člověk dýchal lehce a tiše, když je vyděšený? Přesto přikyvuji. Zapomínám, že Múza mě teď nevidí. Když čeká, pořád se dívá trochu úkosem, jako by mě svým božským zrakem hledala. „Ano, bohyně,“ řeknu chraptivě.

„Vezmi mě za ruku,“ přikáže mi příkře. „Zůstaň se mnou. Neztrácej se mnou kontakt. Jestli to uděláš, bude to tvůj konec.“

Vezmu ji za ruku jako ostýchavá debutantka, když je poprvé uváděna do společnosti. Múza má studenou pokožku.

Kdysi jsem byl v montážní budově Kennedyho kosmického střediska na mysu Canaveral. Průvodce říkal, že pod střechou, která byla mnoho desítek metrů nad betonovou podlahou, se občas tvoří mraky. Kdybyste montážní budovu vzali a postavili ji do kouta té obrovské prostory, v níž jsme se nyní ocitli, vůbec byste si nevšimli, že tam leží jako ztracená dětská kostka v katedrále.

Člověk řekne „bohové“ a vy si hned představíte hlavní chod, nejdůležitější bohy – Dia, Héru, Apollóna a několik dalších – ale v této místnosti jsou stovky bohů a většina místnosti je prázdná. Zlatá kopule – Řekové na princip kopule nepřišli, takže tento prvek byl v rozporu s klasicky konzervativní architekturou ostatních velkých budov, které jsem na Olympu viděl – zdánlivě kilometry nad námi, akusticky směřuje rozhovor do všech koutů toho omračujícího místa.

Podlaha vypadá, jako by byla z kovaného zlata. Bohové se opírají o mramorová zábradlí a hledí dolů z mezzaninu obkružujících prostor. Stěny mají stovky a stovky klenutých výklenků a v každém je socha z bílého mramoru. Sochy patří bohům, kteří jsou zde momentálně přítomni.

Tu a tam blikají hologramy Achájců a Trojanů. Mnohé ukazují plně barevné, trojrozměrné výjevy, jak se muži a ženy v životní velikosti hádají, jedí spolu, milují se nebo spí. V blízkosti středu místnosti zlatá podlaha sestupuje do prohloubeného prostoru, který je větší než jakákoli kombinace olympijských plaveckých bazénů. V tomto prostoru mihotají a plují aktuálnější obrazy z Ília – široké letecké záběry, detaily, švenkované záběry, násobné obrazy. Je slyšet dialogy, jako by Řekové a Trojané byli přímo tady v místnosti. Kolem tohoto zobrazovacího tanku sedí na kamenných trůnech, polehávají na přepychových divanech nebo stojí v tógách jako z kresleného filmu bohové. Důležití bohové. Smetánka, ti, o kterých se učí i na základní škole.

Jak Múza přichází blíž k tomuto centrálnímu bazénu, méně významní bohové uhýbají stranou. Spěchám, abych se jí udržel, má neviditelná ruka se na její zlaté paži chvěje. Snažím se nevrzat sandály, nezakopnout, nekýchnout nebo nedýchat. Zdá se, že nikdo z bohů si mě nevšiml. Pokud to některý z nich udělá, obávám se, že se to dozvím velice rychle.

Múza se zastaví několik metrů od Pallas Athény. Držím se jí tak křechovitě, že si připadám jako tříleté dítě, které visí na mámině sukni.

Právě zuří vášnivá hádka. Hébé, jedna z méně významných bohyň, chodí mezi ostatními a nalévá jim do zlatých pohárů zlatý nektar. Zeus sedí na svém trůně a mně stačí jeden letmý pohled, abych poznal, že Zeus je tady král, je ten, kdo pohání bouřková mračna, bůh mezi bohy. Tohle není žádná karikatura, ale neskutečně vysoká realita, z jejíhož vousatého, naolejovaného a hmatatelně královského majestátu mi krev v žilách tuhe ve vyděšenou hustou kaši.

„Jak můžeme řídit běh války?“ zeptá se všech bohů, ale pohledem zabodává dýky do své manželky Héry. „Nebo osud Heleny? Když bohyně jako Héra Argejská a Athéna, ochránkyně svých vojáků, stále zasahují – jako teď, když bylo Achilleovi zabráněno, aby svou rukou dal co proto synovi Átreovu?“

Obrátí pohled, v němž jsou bouřková mračna, k bohyni, která polehává na nachových polštářích. „Nebo ty, Afrodíto. Pořád se směješ, pořád stojíš při tom hezounkovi Paridovi, odháníš zlé duchy a odrážíš dobře mířené

oštěpy. Jak se může projevit vůle bohů – a co víc, vůle Diova – když se do všeho pletete a chráníte své vyvolence na úkor Osudu? Přes všechny tvé machinace, Héro, si Meneláos pořád ještě může odvést Helenu domů... nebo možná, kdo ví, může zvítězit Ílion. Rozhodovat o těchto věcech nepřísluší dvěma bohyním.“

Héra si založí štíhlé paže na prsou. V eposu se o ní tak často mluví jako o „bohyni bělostných paží“, až bych čekal, že je bude mít bělejší než ostatní bohyně, ale i když má Héra dosti mléčnou pleť, není viditelně mléčnější než pleť Afrodíty, Hériny dcery Hébé nebo kterékoli jiné bohyně, již ze svého místa tady u zobrazovacího bazénu vidím... tedy, s výjimkou Athény, která vypadá nezvykle opáleně. Víím, že tyto popisné pasáže patří k Homérovu typu epické poezie; Achilleus je tak opakovaně „rychlý v běhu“, Apollón je „ten, který střílí z dálky“, a Agamemnónovu jménu obvykle předchází „přemocný“ nebo „vládce mužů“; Achájeci jsou „pevných holení“, jejich lodě „černé“ nebo „duté“ a tak dál. Tyto opakované přídomek odpovídaly přísným nárokům daktylského hexametru lépe než pouhý popis a pro zpívajícího barda byly prostředkem ke splnění metrických požadavků formulovitými frázemi. Vždycky jsem měl podezření, že některé z těchto frází – jako například ‚Svítání vystrkuje růžové prstíky‘ – byly zároveň verbální vycpávky, jimiž bard získal několik sekund, aby si vybavil nebo vymyslel několik dalších řádek děje.

Přesto se dívám Hére na ruce, když začne manželovi odpovídat. „Synu Kronův – obávaný vládče,“ řekne s rukama založenými, „o čem to sakra mluvíš? Jak se opovažuješ přemýšlet o tom, že všechnu mou snahu zmaříš? Já se tady dřú, až se ze mě pot lije – nesmrtelný *pot* – abych vypravila achájská vojska, hýčkám ega těchto hrdinů, aby se nepozabíjeli dřív, než pozabíjejí Trojany, potím krev – svou krev, ó Die – abych o to víc pustila žílu králi Priamovi, Priamovým synům a Priamovu městu.“

Zeus se na svém na pohled nepohodlném trůně zamračí a předkloní. Je vidět, jak zatíná a povoluje své obrovské pěsti.

Héra přestane mít paže založené a vztekle je rozhodí. „Dělej si, co chceš – děláš to ostatně vždycky – ale nečekej, že tě někdo z nás nesmrtelných bude vychalovat.“

Zeus se vztyčí. Jestli měří ostatní bohové kolem dvou a půl metru, Zeus musí mít ještě o metr víc. Na čele má spíš záhyby než vrásky a když říkám, že hřmí, nepoužívám žádnou metaforu.

„Héro – má drahá, nejdražší, neukojitelná Héro! Co ti kdy Priamos nebo jeho synové udělali, že se tak zuřivě, tak zarytě snažíš zničit Priamovo město Ílion?“

Héra mlčky stojí, s rukama podél těla. Zdá se, že Diův královský hněv to ještě víc rozdmýchá.

„To, co tě drží, je spíš choutka než hněv, bohyně!“ zaburácí. „Nebudeš spokojená, dokud Trojanům nevylomíš brány, neprorazíš jim hradby a nesežereš je za syrova.“

Hérin výraz se nijak nesnaží toto obvinění popřít.

„No dobrá... dobrá...“ hřímá Zeus, skoro prská, jak to manželé až moc dobře znají i po tisíciletích, „dělej, jak myslíš. Ale ještě jednu věc ti povím – a ty si ji dobře zapamatuj, Héro – až se jednou já rozhodnu zničit nějaké město a zahubit jeho obyvatele – město, které ty budeš milovat tak, jak já miluji Ílion – ať tě ani nenapadne snažit se odporovat mému hněvu!“

Bohyně třemi rychlými kroky přistoupí. Připomene mi to skoky dravé šelmy, nebo šachového mistra, který uvidí svou šanci a využije ji. „Ano! Tři města, která miluji ze všech nejvíc, jsou Argos, Sparta a prostorné Mykény, s ulicemi stejně širokými a královskými, jako má prokletý Ílion. Můžeš si je všechny vydrancovat, jak se tvému barbarskému srdci zlíbí, můj pane. Nebudu ti odporovat. Nebudu ti upírat tvou vůli... stejně bych si tím nepomohla, neboť jsi z nás dvou silnější. Ale pamatuj si toto, Die – třebaže jsem tvoje choť, také jsem se narodila z Krona a proto zasluhuji tvou úctu.“

„Nikdy jsem netvrdil, že ne,“ zabručí Zeus a znovu se posadí.

„Pak přístup na to, abychom si v této věci navzájem vyšli vstříc,“ řekne Héra hlasem, který je teď slyšitelně milejší. „Já tobě a ty mně. Nižší bohové se přizpůsobí. Ale rychle, manželé! Achilleus prozatím opustil pole, ale bojiště mezi Trojaný a Achájeci utichá kňouravým příměří. Zaříd', aby Trojané toto příměří porušili a jako první zasadili ránu nejen svým slibům, ale také věhlasným Achájcům.“

Zeus se zlostně zamračí, zavrčí, přisedne si na trůnu, ale nařídí pozor- ně Athéně: „Rychle se odeber na ztichlé bojiště mezi Trojaný a Achájeci. Z mého rozkazu zaříd', aby Trojané jako první porušili příměří a zasadili ránu věhlasným Achájcům.“

„A ve svém triumfu Argejce pošlapali,“ přisadí si Héra.

„A ve svém triumfu Argejce pošlapali,“ nařídí unaveně Zeus.

Athéna zmizí v záblesku kvantové teleportace. Zeus a Héra opustí místnost. Bohové se začnou rozcházet a tiše se mezi sebou baví.

Múza mi dá nenápadně znamení prstem, abych šel s ní, a vyvede mě ze sálu.

„Hockenberry,“ osloví mě bohyně lásky, pohodlně uložená na svém polstrovaném divanu. Slabá gravitace zdůrazňuje všechny její hedvábné, mlékem obtížené vnady.

Dovedla mne sem Múza, do této jiné místnosti v Paláci bohů. Je tmavá, prosvětlovaná pouze dohořívajícím žhavým uhlím v koši a něčím, co podezřele připomíná počítačovou obrazovku. Pošeptala mi, abych si přilbu smrti sundal. Rád jsem ze sebe tu koženou kápi stáhl, ale zároveň jsem měl strach, že budu znovu viditelný.

Pak vešla Afrodíta, zaujala svou polohu na divanu, řekla:

„To zatím stačí, dokud tě nezavolám, Meleté,“ a Múza odešla tajnými dveřmi.

Tak Meleté, pomyslel jsem si. Žádná z devíti múz, ale jméno ze staršího období, kdy se mělo za to, že múzy jsou tři: Meleté, múza „cvičení“, Mnémé, múza „paměti“, a Aiódé, múza...

„Hockenberry, já jsem tě v Paláci bohů viděla,“ vytrhne mne Afrodíta ze scholického zasnění. „A kdybych tě vládci Diovi ukázala, bylo by z tebe teď míň než popel. Ani tvůj kvitovací medailonek by ti neumožnil uniknout, protože bych mohla sledovat tvou stopu fázového posuvu časem a prostorem. Víš, proč jsi tady?“

Má ochránkyně je Afrodíta. Ona nařídila Múze, aby mi dala tu výstroj. Co mám udělat? Kleknout si? Padnout v přítomnosti božstva na tvář? Jak ji mám oslovit? Za devět let, dva měsíce a osmnáct dní žádný bůh, nepočítaje mou Múzu, nevezal mou existencí na vědomí.

Nakonec se lehce ukloním a odvrátím zrak od její krásy, od pohledu na růžové bradavky prosvítající hedvábním, na měkkou křivku břicha, vysílající stíny do trojúhelníku tmavé látky v místě, kde se jí sbíhají stehna.

„Ne, bohyně,“ odpovím. Otázku jsem už prakticky zapomněl.

„Víš, proč jsi byl vybrán jako scholik, Hockenberry? Proč byla tvoje DNA ušetřena nanocytového rozkladu? Proč byly tvé texty o válce zaneseny do simplexu?“

„Ne, bohyně.“ *Moje DNA je ušetřena nanocytového rozkladu?*

„Víš, co je to simplex, smrtelná mátoho?“

Virus oparu? bleskne mi hlavou. „Ne, bohyně.“

„Simplex je jednoduchý geometrický útvar, logistické cvičení, trojúhelník nebo trapezoid složený do sebe,“ odvětví Arfodíta. „Pouze v kombinaci s více rozměry a algoritmy, které definují nové teoretické oblasti, ustanovují a ruší vhodné regiony n-prostoru, se z vylučovacích rovin stnou nevyhnutelné formy. Už tomu rozumíš, Hockenberry? Chápeš, jak to souvisí s kvantovým prostorem, časem, válkou tam dole nebo s naším vlastním osudem?“

„Ne, bohyně.“ Tentokrát se mi zachvěje hlas. Nemůžu za to.

Hedvábí zašustí a já zvednu oči na dost dlouho, abych uviděl, jak nejkrásnější existující žena na divanu mění polohu svých bělostných končetin a hladkých steh. „Nevadí,“ řekne. „Ty – nebo smrtelník, který posloužil jako tvůj vzor – jsi před několika tisíci let napsal jistou knihu. Pamatuješ si, co bylo jejím obsahem?“

„Ne, bohyně.“

„Jestli to řekneš ještě jednou, Hockenberry, rozpárám tě od podbříšku po temeno hlavy a doslova si z tvých vnitřností udělám podvazkový pás. *To chápeš?*“

Těžko se mluví, když člověk nemá v ústech žádné sliny. „Ano, bohyně,“ dostanu ze sebe šeplavě.

„Tvoje kniha měla 935 stran a byla celá o jednom jediném slově – *Menin* – už si vzpomínáš?“

„Ne, bo... bohužel si na to nevzpomínám, bohyně Afrodító, ale určitě máš pravdu.“

Zvednu hlavu na dost dlouho, abych si všiml, že se usmívá. Bradu má podepřenou levou rukou, jeden prst jí míří po tváři k dokonale tmavému obočí. Její oči mají barvu kvalitního koňaku.

„Hněv,“ řekne tiše. „*Menin aeide thea*... Víš, kdo v této válce zvítězí, Hockenberry?“

Teď musím rychle přemýšlet. Byl bych pěkně mizerný scholik, kdybych nevěděl, jak básně dopadne – třebaže *Ílias* končí pohřebními obřady za Achilleova přítele Patrokla, nikoli zničením Troje, a zmínka o obrovském koni je jenom v Odysseových poznámkách z jiného eposu... ale kdybych se tvářil, že vím, jak dopadne tato *opravdová* válka – a z hádky, kterou jsem právě vyslechl, je jasné, že stále platí Dívovo nařízení o tom, že bohové nesmějí být informováni o budoucnosti, jak ji *Ílias* předpovídá – tedy, jestli ani samotní bohové nevědí, co bude dál, nevyvyšoval bych se

nad bohy, včetně Osudu, kdybych jim to řekl? *Arogance* nikdy nepatřila k vlastnostem, za které by tito bohové odměňovali. Navíc Zeus – který jediný zná *Íliadu* celou – zakázal ostatním bohům ptát se a všem nám scholikům mluvit o jiných událostech než o těch, které se již staly. Naštvat Dia není na Olympu nikdy dobrá strategie pro přežití. Ale zdá se, že já jsem ušetřen nanocytového rozkladu. Na druhé straně bohyni lásky absolutně věřím, když říká, že si z mých vnitřností udělá podvazkový pás.

Jediné, co ze sebe dostanu, je: „Na co ses ptala, bohyně?“

„Ty víš, jak báseň *Ílias* končí, ale já bych porušovala Diův příkaz, kdybych se tě zeptala, co se stane,“ řekne Afrodíta. Její malý úsměv zmizí a vystřídá jej něco jako našpulení rtů. „Ale můžu se tě zeptat, jestli ta báseň předjímá *tuto* realitu. Je to tak? Podle tvého názoru, scholiku Hockenberry, vládne vesmíru Zeus nebo Osud?“

Do prdele, napadne mě. Tady skončí každá odpověď tak, že budu vykuchaný a tahle krásná žena – bohyně – se ověší slizkými podvazky. Řeknu: „Jestli tomu dobře rozumím, bohyně, vesmír se sice podřizuje vůli Dia a musí se řídit vrtochy božské síly zvané Osud, ale *chaos* stále má co mluvit do života lidí i bohů.“

Afrodíta vydá tichý, pobavený zvuk. Všechno na ní je tak hebké, svůdné, jen se dotknout...

„Nebudeme čekat, až tento zápas rozhodne chaos,“ prohlásí a z hlasu jí zmizí veškeré známky pobavení. „Viděl jsi, jak dnes Achilleus odešel z boje?“

„Ano, bohyně.“

„Víš, že slavný zabiják lidí se již pomodlil k Thetidě, aby ostatní Achájeci potrestala za to, jak ho Agamemnón zotudil?“

„Nebyl jsem svědkem této modlitby, bohyně, ale vím, že je v souladu s... básní.“ To říct mohu. Je to již minulá událost. Kromě toho, mořská bohyně Thetis je Achilleova matka a každý na Olympu ví, že ji hrdina požádal o zásah.

„Jistě,“ potvrdí Afrodíta. „Ta běhna s kulatými patami a mokkými prsy už tady v paláci byla. Vrhla se Diovi k nohám hned, jak se vrátil z orgií s Aethiopany u řeky Ókeanos. Prosila ho za Achillea, aby Trojanům dopřál jedno vítězství za druhým, a ten starý vůl souhlasil, čímž se nutně dostal do střetu s Hérou, hlavní bojovnicí za Argejce. Z toho vznikla scéna, jíž jsi byl svědkem.“

Stojím vzpřímeně, s rukama spuštěnými, dlaněmi dopředu, hlavou lehce skloněnou, a celou dobu se po Afrodítě dívám, jako by byla kobra,

ale stejně vím, že kdyby se rozhodla mě srazit, útok přijde mnohem rychleji a bude mnohem smrtonosnější než útok jakékoli kobry.

„Víš, proč jsi přežil déle než kterýkoli jiný scholik?“ zeptá se ostře Afrodíta. Jelikož neumím odpovědět tak, abych se tím neodsoudil, zavrtím co nejnepatrněji hlavou.

„Jsi ještě naživu, protože mám předtuchu, že bys pro mně mohl udělat jistou věc, prokázat mi službu.“

Pot mi stéká po čele a pálí mě v očích. Další pot mi tvoří čůrky na lících a na krku. Jako scholici máme za povinnost – já jsem to měl za povinnost uplynulých devět let, dva měsíce a osmnáct dní – pozorovat válku na ílijských pláních, aniž bychom do ní zasahovali, pozorovat ji, aniž bychom se dopustili čehokoli, co by mohlo jakýmkoli způsobem změnit výsledek války nebo chování jejích hrdinů.

„Slyšel jsi mě, Hockenberry?“

„Ano, bohyně.“

„Chceš slyšet, jaká služba to bude, scholiku?“

„Ano, bohyně.“

Afrodíta vstane z divanu. Teď už hlavu opravdu sklopím, ale i tak slyším, jak hedvábná róba šelestí, slyším dokonce tichý zvuk, se kterým se o sebe lehce třou její hladká bílá stehna, jak jde blíž, a když se zastaví, tak blízko, cítím její parfém a čistou ženskou vůni. Na chvíli jsem zapomněl, jak vysoká ve skutečnosti je, ale připomenu si rozdíl našich výšek, když se nade mnou vztyčí a její ňadra se ocitnou jen několik centimetrů od mé sklopené tváře. Okamžik musím bojovat s nutkavou touhou zabořit obličej do navoněného údolí mezi těmi prsy, a třebaže dobře vím, že by to bylo poslední, co bych udělal, než by mě potkala rychlá smrt, v tu chvíli si říkám, že by to mohlo stát za to.

Afrodíta položí ruku na mé napjaté rameno, dotkne se hrubého koženého vyšívání na přilbě smrti a pak sjede špičkou prstů na mou líc. Navzdory strachu cítím ve svém údu silnou erekci. Probouzí se, stoupá a pevně stojí.

Když pak ze rtů bohyně splyne šepot, je tichý, smyslný a lehce pobavený. Jsem si jist, že o mém stavu ví a očekává jej. Sklopí hlavu a nakloní se tak blízko, že cítím na tváři žár, který vyzařuje z její tváře, když se ke mně skloní a pošeptá mi do ucha dva jednoduché příkazy.

„Budeš pro mě špehovat ostatní bohy,“ řekne potichu. A pak dodá tak, že to přes bušení svého srdce sotva slyším: „A ve správnou chvíli zabiješ Athénu.“

Centrála Conamara Chaos

Včetně Mahmuda bylo v zasedací místnosti s normálním atmosférickým tlakem nahoře na deskové zóně pět galileovských moravců. Konstrukta z Evropy – hlavního integrátora Asteague/Che sídlícího v Pwyllu – znal, ale ostatní byli pro provinciálního Mahmuda cizejší než krakeni. Moravec z Ganymeda byl vysoký a elegantní, stejně jako všichni Ganymedané, atavisticky humanoidní, zahalený do černého fullerenu, s očima jako moucha. Kallista se velikostí a konstrukcí podobal Mahmudovi víc – dlouhý asi metr, jen neurčitě humanoidní, o hmotnosti jen třicet nebo čtyřicet kilogramů. Přes průzračnou polymidovou vrstvu bylo vidět syntetickou kůži a dokonce i kousek opravdové pleti. Konstrukt z Io byl... impozantní. Odolný moravec staré konstrukce, postavený tak, aby odolal plazmovému toru a sírovým gejzířům, byl přinejmenším tři metry vysoký a šest metrů dlouhý, tvarem připomínající spíš pozemského ostrorepa amerického – obalený silným pancířem, ověšený neuspořádanou myriádou upravitelného příslušenství, pomocných trysek, objektivů, bičků, prutových antén, širokospektrálních senzorů a pomůcek. Ta věc byla evidentně zvyklá na vakuum; její povrch byl rozrytý důlky, obroušený pískem, znovu vyleštěný a pak znovu rozrytý důlky tolikrát, že vypadal stejně podobaně jako samotná Io. Tady, ve vzduchem naplněné zasedací místnosti používal silné bodové odpuzovače, aby neudělal do podlahy rýhy. Mahmud si zachoval od Ioňana odstup a zaujal místo na druhé straně jednací desky.

Nikdo z ostatních se infračerveně ani úzkým svazkem nepředstavil, a tak to neudělal ani Mahmud. Napojil se na vyživovací hadice ve svém výklenku desky, napil se a čekal.

Mahmud si vychutnával dýchání, když už měl ten luxus nadosah, ale překvapilo ho, že místnost je natlakovaná na 700 milibarů – obzvlášť v přítomnosti nedýchajícího Ganymedana a Ioňana. Pak začal Asteague/Che komunikovat prostřednictvím mikromodulace tlakových vln v ovzduší – řečí, dokonce angličtinou ze ztraceného věku – a Mahmud

pochoopil, že důvodem napuštění místnosti vzduchem je soukromí, ne jejich pohodlí. Zvukové vlny byly v galileovské soustavě nejbezpečnějším způsobem komunikace, a dokonce i pancéřovaný vakuový dělník z Io byl pro jejich používání dodatečně uzpůsoben.

„Chci vám všem poděkovat, že jste přerušili své povinnosti a dostavili se na dnešní schůzku,“ začal pwyllský hlavní integrátor, „obzvláště pak těm, kteří na ni museli přicestovat z jiných světů. Jmenuji se Asteague/Che. Vítejte, Korosi III. z Ganymeda, Ri Po z Callistó, Mahmude z průzkumu jižních polárních oblastí tady na Europě a Orphu z Io.“

Mahmud se překvapeně vrátil k poslednímu jménu a okamžitě navázal kontakt soukromým směrovaným svazkem. *Orphu z Io? Ty jsi můj dávný shakespearovský spolubesedník Orphu z Io?*

Jsem to já, Mahmude. Jsem moc rád, že tě osobně poznávám, příteli.

To je zvláštní! Jaká je pravděpodobnost, abychom na sebe takto narazili, Orphu?

Zas tak zvláštní to není, Mahmude. Když jsem se doslechl, že budeš přizván na tuto sebevražednou misi, požádal jsem, abych se mohl také zúčastnit.

Sebevražednou misi?

„... po více než padesáti jupiterovských letech bez kontaktu s postlidmi,“ říkal právě Asteague/Che, „nějakých šesti stech pozemských letech, jsme ztratili přehled o tom, co PL dělají. Jsme z toho nervózní. Je na čase vypravit expedici k vnitřním planetám, k táborovému ohni, zjistit, v jakém stavu se tito tvorové nacházejí a zjistit, zda představují přímou a bezprostřední hrozbu pro Galileovce.“ Asteague/Che se nakrátko odmlčel. „Máme důvod se domnívat, že představují.“

Stěna za evropským integrátorem byla do té chvíle průhledná a ukazovala větší část Jupitera nad ledovými poli nasvícenými hvězdami, nyní však zneprůhledněla a vzápětí ukázala měsíce a planety v jejich majestátním tanci kolem vzdáleného Slunce. Obraz najel na soustavu Země-Měsíc.

„V posledních pěti stech pozemských letech se aktivita ve spektru modulovaných rádiových vln, gravitonů a neutrin z polárních a rovníkových obytných prstenců postlidí neustále snižovala,“ řekl Asteague/Che. „V posledních sto letech není vůbec žádná. Na samotné Zemi jsou jen zbytkové stopy – pravděpodobně díky robotické aktivitě.“

„Existuje ještě malá skupina původních lidí?“ zeptal se Ri Po, drobný Kallistán.

„Nevíme,“ odvětil Asteague/Che. Integátor posunul ruku po unipanelu a okno vyplnila Země. Mahmud cítil, jak zatajil dech. Dvě třetiny planety byly ozářené sluncem. Pod pohyblivými masami bílých mraků bylo vidět modravá moře a hnědé kontinenty. Mahmud Zemi nikdy předtím neviděl. Intenzita těch barev byla skoro až drtivá.

„To je obraz v reálném čase?“ zeptal se Koros III.

„Ano. Konsorcium Pěti měsíců vybudovalo malý optický dalekohled pro pozorování hlubokého vesmíru těsně za hranicí čela obloukové rázové vlny jupiterovského magnetodisku. Ri Po se na tom projektu podílel.“

„Omlouvám se za to slabé rozlišení,“ ozval se Kallistan. „Uplynulo již více než jupiterovské století od doby, co jsme se uchýlili k astronomii ve viditelném světle. A tento projekt byl uspěchaný.“

„Nějaké stopy původních obyvatel?“ zeptal se Orphu z Io.

Potomci tvého Shakespeara, poslal Orphu úzkým svazkem Mahmudovi.

„Nejsou známy,“ řekl Asteague/Che. „Maximální rozlišení je něco pod dva kilometry. Nenašli jsme žádné známky původního lidského života ani artefakty, kromě troskek zmapovaných již dřív. Nějaká aktivita neutrinových faxů tam je, ale může být automatická nebo zbytková. Po pravdě řečeno, lidé nás momentálně netrápí. Ale postlidé ano.“

Mého *Shakespeara*? *Chceš říct našeho Shakespeara!* vzkázal Mahmud svazkem mohutnému Ioňanovi.

Promiň, Mahmude. Mám sice rád sonety – dokonce i hry tvého barda – ale mou specializací je Proust.

Proust! Ten estét! Žertuješ!

Vůbec ne. Podzvukovým spektrem úzkého svazku proběhlo zabrumlání, které si Mahmud vyložil jako Ioňanův smích.

Integátor ukázal některé z milionů orbitálních habitatů pohybujících se majestátním prstencovým tancem kolem Země. Mnohé byly bílé, jiné stříbrné. Přestože v ostrém světle blízkého slunce vypadaly zářivě, šel z nich zároveň zvláštní chlad. A prázdnota.

„Žádný raketový provoz. Žádný důkaz neutrinového faxování mezi prstenci a Zemí. A most těžkých materiálů přepravovaných mezi prstenci a Marsem – pozorovaný ještě před dvaceti jupiterovskými roky, dvěma sty čtyřiceti a něco pozemskými a prstencovými roky – zmizel.“

„Myslíš, že postlidé jsou pryč?“ zeptal se Koros III. „Nějakým způsobem vyhnuli? Nebo se přestěhovali?“

„Víme, že došlo k velké změně v jejich využívání energie, chronoklastické, kvantové a gravitační,“ řekl integrátor. Byl vyšší a o něco humanoidnější než Mahmud. Pokrývaly ho jasně žluté štítové materiály. Hlas měl měkký, klidný, pečlivě modulovaný. „Náš zájem se teď obrací k Marsu.“

Okno vyplnil obraz čtvrté planety.

Mahmudův zájem o Mars byl v nejlepším případě okrajový a obrázky planety, které měl, pocházely ze ztraceného věku. Tento svět se nijak nepodobal fotografiím a holozáznamům z té doby.

Místo rezivě červené planety ukazovaly nedávné snímky Marsu modré moře pokrývající většinu severní polokoule. Říční údolí Valles Marineris bylo vidět jako modrou stuhu širokou mnoho kilometrů, spojenou s tímto oceánem. Většina jižní polokoule zůstávala červenohnědá, ale byly tam také velké zelené plochy. Tharsiské vulkány se stále táhly jako tmavá řada od jihozápadu k severovýchodu – jeden s viditelným obláčkem dýmu –, ale Olympus Mons se nyní zvedala ani ne dvacet kilometrů od obrovské zátoky, která k němu zabíhala obloukem od severního oceánu. Na sluncem ozářené polovině obrazu se shlukovaly a hromadily bílé mraky a někde poblíž kotliny Hellas, za tmavou hranicí terminátoru, zářila jasná světla. Mahmud si všiml hurikánu, který se točil na sever od pobřeží Chryse Platinia.

„Oni ho terraformovali,“ řekl Mahmud. „Postlidé terraformovali Mars.“

„Kdy?“ zeptal se Orphu z Io. Nikdo z Galileovců se o Mars nijak zvlášť nezajímal – a vlastně ani o jinou z vnitřních planet (s výjimkou jejich literatury) – takže k tomu klidně mohlo dojít kdykoli v průběhu pětadvaceti stovek pozemských let od rozchodu mezi moravci a lidmi.

„V posledních dvou stech letech,“ řekl Asteague/Che. „Možná za posledního půldruhého století.“

„To je nemožné.“ Prohlášení Korose III. bylo jasné a nezvratné. „Mars by se za tak krátkou dobu nedal terraformovat.“

„Ano, nemožné,“ přisvědčil Asteague/Che. „Ale stalo se to.“

„Postáči tam přesídlili,“ dovodil Orphu z Io.

Odpověděl mu maličký Ri Po. „Domníváme se, že ne. Mars jsme pozorovali s rozlišením o něco vyšším než Zemi. Například podél pobřeží...“

Okno ukázalo oblast kolem zahnutého poloostrova na sever od místa, kde se široké řeky Valles Marineris – vlastně spíš dlouhé vnitrozemské moře – rozlévaly do zátoky, protékaly zúžením a pak ústily do severního

oceánu. Obraz najel na detailnější záběr. Podél celého pobřeží, kde pevnina sbíhala k moři – místy rudé pouštní pahorky, jinde zelené a hustě zeleně nížiny – sledovaly linii břehu malé černé tečky. Obraz se naposledy přiblížil.

„To jsou... sochy?“ zeptal se Mahmud.

„Myslíme si, že kamenné hlavy,“ řekl Ri Po. Obraz se posunul a stín jednoho rozmazaného útvaru jako by vykreslil čelo, nos a výraznou bradu.

„To je absurdní,“ ozval se Koros III. „Těch hlav z Velikonočního ostrova by musely být miliony, aby ohraničily celý severní oceán.“

„Podle našeho sčítání čtyři miliony dvě stě tři tisíce pět set devět,“ upřesnil Asteague/Che. „Ale stavba není dokončená. Všimněte si této fotografie pořízené před několika měsíci při největším přiblížení Marsu.“

Nespočet maličkých, nezřetelných tvarů táhl něco, co mohla být obrovská kamenná hlava na válcích. Kamenná tvář se dívala vzhůru, její stínové oči hleděly přímo do kosmického dalekohledu. Zdálo se, že postavíčky jsou s hlavou spojené množstvím lan. Tahají za ně, jako když egyptští otroci přepravovali pyramidové kvádry, napadlo Mahmuda.

„Lidští dělníci?“ zeptal se Orphu. „Nebo roboti?“

„Domníváme se, že ani jedno ani druhé,“ odvětil Ri Po. „Velikost neodpovídá. A všimněte si zbarvení těch postav na prouzcích spektrální analýzy.“

„Zelená?“ podivil se Mahmud. Měl rád záhady literární, ne z reálného života. „Zelení roboti?“

„Nebo druh malých zelených humanoidů, se kterým jsme se ještě nasetkali,“ řekl vážně Asteague/Che.

Orphu z Io se brumlavě zasmál v podzvukovém pásmu. „MZM,“ řekl nahlas.

[?] poslal mu Mahmud.

Malí zelení mužičci, odpověděl Orphu z Io na společném pásmu a znovu zabrumlal.

„Proč jste nás sem zavolali?“ zeptal se Mahmud Asteagua/Che. „Co má tato terraformace společného s námi?“

Integrátor vrátil oknu průhlednost. Jupiterovy pásy a pláň evropského ledu vypadaly ve večerním světle matně a zastřené po všech těch sytých modrých a bílých odstínech vnitřních planet. „Posíláme na Mars tým, aby to vyšetřil a podal zprávu,“ řekl Asteague/Che. „Vy jste byli vybráni. Můžete odmítnout.“